

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

14. juuli 2022 *

Apellatsioonkaebus – Avalik teenistus – Pension – Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjad – VIII lisa artikkel 20 – Toitjakaotuspensioni määramine – Vanaduspensioni saanud endise ametniku elusolev abikaasa – Pärast ametniku teenistusest lahkumist sõlmitud abielu – Tingimus, et abielu on ametniku surmapäeval kestnud vähemalt viis aastat – VIII lisa artikkel 18 – Enne ametniku teenistusest lahkumist sõlmitud abielu – Tingimus, et abielu on kestnud ainult vähemalt ühe aasta – VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväide – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artikkel 20 – Võrdse kohtlemise põhimõte – Artikli 21 lõige 1 – Vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõte – Artikli 52 lõige 1 – Meelevaldse või ilmselgelt ebasobiva erineva kohtlemise puudumine liidu seadusandja taotletud eesmärgist lähtudes

Liidetud kohtuasjades C-116/21 P – C-118/21 P, C-138/21 P ja C-139/21 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 25. veebruaril 2021 kohtuasjades C-116/21 P – C-118/21 P ja 26. veebruaril 2021 kohtuasjades C-138/21 P ja C-139/21 P esitatud viis apellatsioonkaebust,

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara, B. Mongin ja B. Schima,

apellant,

teised menetlusosalised:

VW, esindaja: *avocate* N. de Montigny,

hageja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Parlament, esindajad: D. Boytha, J. Steele ja J. Van Pottelberge,

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Alver, M. Bauer ja R. Meyer,

menetlusse astujad esimeses kohtuastmes (C-116/21 P),

ja

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara, B. Mongin ja B. Schima,

apellant,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

teised menetlusosalised:

BT, elukoht Overijse (Belgia), esindaja: *avocat* J.-N. Louis,

hageja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Parlament, esindajad: D. Boytha, J. Steele ja J. Van Pottelberge,

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Alver ja M. Bauer,

Association internationale des anciens de l'Union européenne (AIACE Internationale),
asukoht Brüssel (Belgia), esindajad: *advocaat* N. Maes ja *avocat* J. Van Rossum,

menetlusse astujad esimeses kohtuastmes (C-117/21 P),

ja

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara, B. Mongin ja B. Schima,

apellant,

teised menetlusosalised:

RN, elukoht [konfidentsiaalne] (Prantsusmaa), esindaja: *avocat* F. Moyse,

hageja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Parlament, esindajad: D. Boytha, J. Steele ja J. Van Pottelberge,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes (C-118/21 P),

ja

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Alver ja M. Bauer,

apellant,

teised menetlusosalised:

BT, elukoht Overijse, esindaja: *avocat* J.-N. Louis,

hageja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara, B. Mongin ja B. Schima,

Euroopa Parlament, esindajad: D. Boytha, J. Steele ja J. Van Pottelberge,

Association internationale des anciens de l'Union européenne (AIACE Internationale),
asukoht Brüssel, esindajad: *advocaat* N. Maes ja *avocat* J. Van Rossum,

menetlusse astujad esimeses kohtuastmes (C-138/21 P),

ja

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Alver ja M. Bauer,

apellant,

teised menetlusosalised:

VW, esindaja: *avocate* N. de Montigny,

hageja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Komisjon, esindajad: G. Gattinara, B. Mongin ja B. Schima,

kostja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Parlament, esindajad: D. Boytha, J. Steele ja J. Van Pottelberge,

menetlusse astujad esimeses kohtuastmes (C-139/21 P),

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president K. Jürimäe, kohtunikud N. Jääskinen, M. Safjan (ettekandja), N. Piçarra ja M. Gavalec,

kohtujurist: A. Rantos,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Komisjon ja Euroopa Liidu Nõukogu paluvad oma apellatsioonkaebustes tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. detsembri 2020. aasta otsus VW vs. komisjon (T-243/18, ei avaldata, EU:T:2020:619; edaspidi „esimene vaidlustatud kohtuotsus“) ja 16. detsembri 2020. aasta otsus BT vs. komisjon (T-315/19, ei avaldata, EU:T:2020:622; edaspidi „teine vaidlustatud kohtuotsus“), kusjuures komisjon palub Üldkohtul tühistada ka Üldkohtu 16. detsembri 2020. aasta kohtuotsus RN vs. komisjon (T-442/17 RENV, EU:T:2020:618; edaspidi „kolmas vaidlustatud kohtuotsus“) (edaspidi koos „vaidlustatud kohtuotsused“). Nende kohtuotsustega rahuldab Üldkohus VW, BT ja RNi hagid ning tühistas vastavalt 26. juuni 2017. aasta, 20. juuli 2018. aasta ja 24. septembri 2014. aasta otsuse (edaspidi koos „vaidlusalused otsused“), millega komisjon jättis rahuldamata iga nimetatud isiku taotluse määrata neile toitjakaotuspension Euroopa Liidu ametnike

personalieeskirjade, mis kehtestati nõukogu 29. veebruari 1968. aasta määruse (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT 1968, L 56, lk 1; ELT eriväljaanne 01/02, lk 5), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta määrusega (EL, Euratom) nr 1023/2013 (ELT 2013, L 287, lk 15) (edaspidi „personalieeskirjad“), VIII lisa artikli 20 alusel.

Õiguslik raamistik

2 Personalieeskirjade artikkel 1d on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesolevate personalieeskirjade kohaldamisel on keelatud igasugune diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvi, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste eripärade, keeleoskuse, usu või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varanduse, sünni, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse põhjal.

Käesolevates personalieeskirjades käsitatakse vabaabielusid abieludena tingimusel, et kõik VII lisa artikli 1 lõike 2 punktis c loetletud tingimused on täidetud.

2. Pidades silmas meeste ja naiste täieliku ja tegeliku võrdõiguslikkuse tagamist tööea jooksul, mis on üks kesksetest arvessevõetavatest teguritest käesolevate personalieeskirjade kõikide aspektide rakendamisel, ei takista võrdse kohtlemise põhimõtte Euroopa Liidu institutsioone säilitamast või võtmast meetmeid, mis annavad erilisi eeliseid alaesindatud soole, et hõlbustada tegutsemist oma kutsealal ja ära hoida või heastada halvemusi tööalases karjääris.

[...]

5. Kui käesolevate personalieeskirjadega hõlmatud isikud, kes leiavad, et neid on õigusvastaselt koheldud, kuna eespool sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtet ei ole nende suhtes kohaldatud, tuvastavad fakte, millest võib järeldada, et on toimunud otsene või kaudne diskrimineerimine, on institutsiooni kohustuseks tõendada, et võrdse kohtlemise põhimõtet ei ole rikutud. Käesolevat sätet ei kohaldata distsiplinaarmenetluse korral.

6. Kõiki mittediskrimineerimise põhimõtte ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise piiranguid peab objektiivselt ja otstarbekalt põhjendama ja need peavad vastama personalipoliitika üldise huvi kohastele seaduslikele eesmärkidele. Sellised eesmärgid võivad eelkõige põhjendada kohustusliku pensioniea ja vanaduspensioni saamiseks vajaliku miinimusea sätestamist.“

3 Personalieeskirjade artiklis 35 on sätestatud:

Ametnikele omistatakse üks järgmistest halduslikest seisunditest:

- a) teenistuses;
- b) lähetuses;
- c) isiklikel põhjustel võetud puhkusel;

- d) reservi arvatud;
- e) puhkusel seoses sõjaväeteenistusega;
- f) lapsehoolduspuhkusel või perepuhkusel;
- g) puhkusele saadetud teenistuse huvides.“

4 Personalieeskirjade artiklis 47 on ette nähtud:

„Teenistus lõpeb:

- a) ametist lahkumise korral,
- b) tagandamise korral,
- c) teenistuse huvides teenistusest vabastamise korral,
- d) ebapädevuse tõttu teenistusest vabastamise korral,
- e) teenistusest vabastamise korral,
- f) pensionilejäämise korral või
- g) surma korral.“

5 Personalieeskirjade artikli 52 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks artikli 50 sätete kohaldamist, jääb ametnik pensionile:

- a) kas automaatselt selle kuu viimasel päeval, mille jooksul ta saab 66-aastaseks, või
- b) tema enda taotluse põhjal selle kuu viimasel päeval, mille kohta on taotlus esitatud, kui ta on jõudnud pensioniikka või kui tema vanus on 58 aasta ja pensioniea vahel ja vastab kohe makstava pensioni saamise tingimustele vastavalt VIII lisa artiklile 9. Artikli 48 teise lõigu teist lauset kohaldatakse analoogia põhjal.

Ametnik võib oma taotluse kohaselt ja juhul, kui ametisse nimetav asutus või ametiisik peab seda teenistuse huvides põhjendatuks, jätkata töötamist kuni 67-aastaseks saamiseni või erandkorras 70-aastaseks saamiseni; sel juhul läheb ta automaatselt pensionile selle kuu viimasel päeval, mil ta jõuab kõnealusesse ikka.

[...]“.

6 Personalieeskirjade artiklis 76 on ette nähtud:

„Ametnikule, endisele ametnikule või ametniku surma korral tema õigusjärglastele, kes muu hulgas puude või raske või pikaajalise haiguse või perekondlike põhjuste tõttu on eriti raskes olukorras, võib teha kingitusi, anda laenu või maksta avanssi.“

7 Personalieeskirjade VIII lisa artikkel 17 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui ametnik sureb, olles ühes personalieeskirjade artiklis 35 sätestatud halduslikest seisunditest, on tema lesel, kui ta on ametniku surma hetkeks olnud temaga abielus vähemalt ühe aasta ja kui artikli 1 lõike 1 ning artikli 22 sätetest ei tulene teisiti, õigus toitjakaotuspensionile, mis moodustab 60% sellest vanaduspensionist, mida oleks ametnikule makstud olenemata tema teenistusstaažist või east, kui tal oma surma hetkel sellele õigus olnud.

Abielu kestust ei arvestata, kui ametnikul on sellest või varasemast abielust üks või mitu last ja kui elusolev abikaasa peab neid ülal või on neid ülal pidanud, või kui ametniku surm tulenes kas töökohustuste täitmisel saadud füüsilistest vigastusest või haigusest või õnnetusjuhtumist.“

8 Personalieeskirjade VIII lisa artiklis 18 on sätestatud:

„Kui endine ametnik sai vanaduspensionini, on tema elusoleval abikaasal, kui ta oli ametnikuga abielus olnud juba enne ametniku lahkumist institutsiooni teenistusest ja kui abielu oli kestnud vähemalt ühe aasta, õigus saada toitjakaotuspensionini, mis võrdub 60%-ga vanaduspensionist, mida ametnik sai oma surma ajal, kui artikli 22 sätetest ei tulene teisiti. Minimaalne toitjakaotuspension on 35% viimasest põhipalgast; toitjakaotuspension ei või siiski mingil juhul ületada vanaduspensionini summat, mida abikaasa sai surma ajal.

Abielu kestust ei arvestata, kui ametnikul on enne teenistusest lahkumist sõlmitud abielust laps või lapsed ja kui lesk peab neid ülal või on neid ülal pidanud.“

9 Personalieeskirjade VIII lisa artiklis 19 on ette nähtud:

„Kui endine ametnik sai invaliidsustoetust, on tema elusoleval abikaasal, kui nad olid abielus sel ajal, kui ametnikul tekkis õigus toetusele, õigus saada toitjakaotuspensionini, mis võrdub 60%-invaliidsustoetusest, mida abikaasa sai surma ajal, kui artikli 22 sätetest ei tulene teisiti.

Minimaalne toitjakaotuspension on 35% viimasest põhipalgast; toitjakaotuspension ei või siiski mingil juhul ületada invaliidsustoetuse summat, mida abikaasa sai surma ajal.“

10 Personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 on sätestatud:

„Artiklite 17a, 18, 18a ja 19 kohaldamisel ei võeta abielu kestust arvesse, kui abielu, mis on küll sõlmitud pärast ametniku teenistusest lahkumist, on kestnud vähemalt viis aastat.“

11 Personalieeskirjade VIII lisa artikkel 27 on sõnastatud järgmiselt:

„Ametniku või endise ametniku lahutatud abikaasal on õigus saada käesolevas peatükis määratletud toitjakaotuspensionini, kui ta võib oma endise abikaasa surma korral tõendada, et tal on õigus saada endiselt abikaasalt ülalpidamistoetust kas kohtuotsuse või siis tema ja tema endise abikaasa vahelise ametlikult registreeritud ja kehtiva kokkuleppe alusel.

Toitjakaotuspension ei või siiski ületada ülalpidamistoetuse summat, mida maksti endise abikaasa surma ajal ja mida on ajakohastatud personalieeskirjade artiklis 82 sätestatud korras.

Lahutatud abikaasa kaotab oma õiguse, kui ta abiellub uuesti enne oma endise abikaasa surma. Kui ta abiellub uuesti pärast endise abikaasa surma, kohaldatakse artiklit 26.“

Vaidluste taust ja vaidlusalused otsused

- 12 VW, BT ja RN vastavalt kas abiellusid või abiellusid uuesti liidu ametnikega, kes ei olnud enam liidu institutsiooni teenistuses nende abielu või uuesti abiellumise kuupäeval. Kolm endist ametnikku surid vähem kui viis aastat pärast seda kuupäeva.
- 13 Kõik kolm asjaomast abikaasat esitasid endise liidu ametniku elusoleva abikaasana personalieeskirjade VIII lisa 4. peatüki alusel taotluse toitjakaotuspensioni määramiseks.
- 14 Vaidlusaluste otsustega jättis individuaalsete maksete haldamise ja maksmise amet (PMO) VW, BT ja RNi taotlused rahuldamata põhjendusel, et nad ei vasta personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 ette nähtud tingimustele toitjakaotuspensioni saamiseks, kuna nende abielu surnud ametnikuga, mis oli sõlmitud pärast ametniku teenistusest lahkumist, kestis vähem kui viis aastat.
- 15 Kaebused, mille VW, BT ja RN esitasid vastava vaidlusaluse otsuse peale, jäeti rahuldamata.

Esimeses kohtuastmes esitatud hagid ja vaidlustatud kohtuotsused

- 16 Üldkohtu kantseleisse vastavalt 20. aprillil 2018 ja 22. mail 2019 ning Avaliku Teenistuse Kohtu kantseleisse 17. juulil 2015 saabunud hagiavaldustega esitasid VW, BT ja RN igaüks hagi, milles palusid tühistada neid puudutavad vaidlusalused otsused.
- 17 Euroopa Parlamendil lubati neis kolmes kohtuasjas komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astuda. Nõukogule anti luba astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks VWd ja BTd puudutavates kohtuasjades, samas kui Association internationale des anciens de l'Union européenne'ile (AIACE Internationale) lubati astuda menetlusse BT nõuete toetuseks viimasega seotud kohtuasjas.
- 18 Avaliku Teenistuse Kohus nõustus 20. juuli 2016. aasta kohtuotsuses RN vs. komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163) RNi puudutavas kohtuasjas hagi esimese väitega ja tühistas 24. septembri 2014. aasta otsuse. Komisjon esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse, mille Üldkohus rahuldab 18. juuli 2017. aasta kohtuotsusega komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520). Selles kohtuotsuses tühistas Üldkohus 20. juuli 2016. aasta kohtuotsuse RN vs. komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163), leides, et menetlusstaadium ei lubanud otsust teha, ning saatis kohtuasja uueks arutamiseks muule Üldkohtu kojale kui see, kes oli teinud otsuse apellatsioonkaebuse kohta.
- 19 Üldkohus otsustas 6. mai 2019. aasta ja 11. märtsi 2019. aasta otsusega peatada VWd ja RNi puudutavad kohtuasjad kuni Euroopa Kohtu otsuse kuulutamiseni kohtuasjas HK vs. komisjon, C-460/18 P.
- 20 Euroopa Kohus tegi 19. detsembril 2019 kohtuotsuse HK vs. komisjon (C-460/18 P, EU:C:2019:1119).
- 21 Kolmes kohtuasjas, milles tehti vaidlustatud kohtuotsused, palus Üldkohus 23. detsembri 2019. aasta kirjades pooltel esitada oma seisukohad selle kohta, millised järeldused tuleb sellest Euroopa Kohtu otsusest teha.

- 22 Vaidlustatud kohtuotsustega tühistas Üldkohus 16. detsembril 2020 kõik vaidlusalused otsused, nõustudes VW, BT ja RNi väitega, mille kohaselt on personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 sisuliselt õigusvastane võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes, ning VWd ja RNi puudutavates kohtuasjades proportsionaalsuse põhimõttest ning BTd ja RNi puudutavates kohtuasjades vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõttest lähtudes.
- 23 Vaidlustatud kohtuotsused tuginevad suuresti samasugusele arutluskäigule, kuid märkimisväärseks erandiks on kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41–46 esitatud Üldkohtu kaalutlused. Seoses viimati nimetatuga leidis Üldkohus, võttes seisukoha vaidluse ulatuse kohta pärast talle kohtuasja uueks arutamiseks saatmist, et 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) ei ole RNi väidet, mille kohaselt on rikutud võrdse kohtlemise, vanuse alusel diskrimineerimise keelu ja proportsionaalsuse põhimõtteid, analüüsitud, mistõttu Üldkohus peab lõpuks kolmandas vaidlustatud kohtuotsuses tegema otsuse kõikide tühistamisväidete kohta, mida RN esitas esimeses kohtuastmes, arvestades õigusküsimusi, mida Üldkohus lahendas 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520).
- 24 Ülejäänud osas tuvastas Üldkohus kolmes vaidlustatud kohtuotsuses, et toitjakaotuspensionile määramiseks on personalieeskirjade VIII lisa artikliga 18 hõlmatud olukord, milleks on selliste endise liidu ametniku elusolevate abikaasade olukord, kes on abiellunud enne ametniku teenistusest lahkumist, võrreldav selle lisa artikliga 20 hõlmatud olukorraga, milleks on selliste endise ametniku elusolevate abikaasade olukorraga, kes on sõlminud selle abielu pärast ametniku teenistusest lahkumist. Seejärel otsustas Üldkohus, et võrreldavaid olukordi koheldakse erinevalt sõltuvalt abielu sõlmimise kuupäevast, kuna toitjakaotuspension määratakse elusolevatele abikaasadele tingimusel, et abielu kestis personalieeskirjade VIII lisa artikli 18 raames vähemalt ühe aasta ja selle lisa artikli 20 raames vähemalt viis aastat. Üldkohus lisas, et selline erinev kohtlemine asetab ebasoodsamasse olukorda endise ametniku elusolevad abikaasad, kes abiellusid pärast endise ametniku teenistusest lahkumist, võrreldes endise ametniku elusolevate abikaasadega, kes abiellusid enne teenistusest lahkumist. BTd ja RNi puudutavates kohtuasjades tuvastas Üldkohus ka võrreldavate olukordade erineva kohtlemise, mis kaudselt põhines endise ametniku vanusel abielu sõlmimise kuupäeval.
- 25 Olles märkinud, et personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 ette nähtud erinev kohtlemine on ette nähtud „seadusega“ Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 52 lõike 1 tähenduses, kontrollis Üldkohus, kas tuvastatud erinev kohtlemine võib olla põhjendatud üldist huvi pakkuva eesmärgiga ja kas see on proportsionaalne taotletava eesmärgiga, eelkõige esimese ja teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 48 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70 meenutatud kohtupraktikat arvestades.
- 26 Mis puudutab esiteks üldist huvi pakkuvat eesmärki hoida ära pettusi, siis Üldkohus – tunnistas, et tingimus, mille kohaselt abielu puhul peab olema täidetud miinimumkestuse tingimus, et tekiks õigus toitjakaotuspensionile, võimaldab tagada, et see abielu ei põhine kooseluga mitteseotud kaalutlustel nagu puhtalt rahalised või elamisõiguse saamise kaalutlused – otsustas, et ei ole mõistlik asuda seisukohale, et personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 ette nähtud tingimus, et abielu peab olema kestnud vähemalt viis aastat, mis on viis korda pikem aeg kui personalieeskirjade VIII lisa artiklis 18 ette nähtud aeg ning millest ei tehta ühtegi erandit, mis võimaldaks tuvastada pettuse puudumist olenemata sellest, milliseid objektiivseid tõendeid on esitatud, saaks olla vajalik selleks, et saavutada pettustevastase võitluse eesmärk.

- 27 Mis puudutab teiseks üldist huvi pakkuvat eesmärki kaitsta liidu rahalisi vahendeid, siis Üldkohus tunnistas, et sellist eesmärki võib pidada õiguspäraseks, kuid vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ei saa see üksi õigustada võrdse kohtlemise üldpõhimõttest erandi tegemist. Üldkohus otsustas seejärel, et kuna personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 ette nähtud abielu miinimumkestuse tingimust ei saa õigustada pettustevastase võitluse eesmärgiga, ei saa selle sättega kehtestatud erinevat kohtlemist põhjendada ka ainuüksi liidu rahaliste vahendite kaitsmisega.
- 28 Üldkohus järeldas, et personalieeskirjade VIII lisa artikliga 20 on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet ja VWd puudutavas kohtuasjas proportsionaalsuse põhimõtet ning BTd ja RNi puudutavates kohtuasjades vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet. Neil asjaoludel ja nagu juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 22, nõustus Üldkohus VW, BT ja RNi esitatud õigusvastasuse vastuväidetega ning tühistas kõik vaidlusalused otsused.

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

- 29 Kohtuasjades C-116/21 P – C-118/21 P esitatud apellatsioonkaebustes palub komisjon Euroopa Kohtul:
- tühistada kõik vaidlustatud kohtuotsused;
 - jätta kõik esimeses kohtuastmes esitatud hagid rahuldamata;
 - mõista VW-lt, BT-lt ja RNilt välja esimese kohtuastme ja apellatsioonimenetluse, sealhulgas osas, mis puudutab RNi, kohtukulud, mis on seotud kohtuasjadega F-104/15 ja T-442/17 RENV.
- 30 Kohtuasjades C-138/21 P ja C-139/21 P esitatud apellatsioonikaebustes palub nõukogu Euroopa Kohtul:
- rahuldada apellatsioonkaebused ning tühistada esimene ja teine vaidlustatud kohtuotsus;
 - lahendada kohtuasjad ja jätta esimeses kohtuastmes esitatud hagi põhjendamatus tõttu rahuldamata;
 - mõista esimese kohtuastme ja käesolevas apellatsioonimenetluse kohtukulud välja VW-lt ja BT-lt.
- 31 Kohtuasjades C-116/21 P ja C-139/21 P palub VW Euroopa Kohtul:
- jätta vastavalt komisjoni ja nõukogu esitatud apellatsioonkaebused rahuldamata;
 - mõista esimese kohtuastme ja apellatsioonimenetluse kohtukulud välja vastavalt komisjonilt ja nõukogult.
- 32 Kohtuasjades C-117/21 P ja C-138/21 P palub BT Euroopa Kohtul:
- jätta vastavalt komisjoni ja nõukogu esitatud apellatsioonkaebused rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja vastavalt komisjonilt ja nõukogult.

- 33 Kohtuasjas C-118/21 P palub RN Euroopa Kohtul:
- esimese võimalusena tunnistada apellatsioonkaebus vastuvõetamatuks;
 - teise võimalusena tunnistada apellatsioonkaebuse väited vastuvõetamatuks või igal juhul põhjendamatuks ning jätta apellatsioonkaebus põhjendamatu tõttu rahuldamata;
 - mõista komisjonilt välja käesoleva apellatsioonimenetluse kohtukulud ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise korral esimese kohtuastme kohtukulud, sealhulgas kohtuasjade F-104/15 ja T-442/17 RENV kohtukulud.
- 34 Kohtuasjades C-116/21 P – C-118/21 P, C-138/21 P ja C-139/21 P palub parlament, kes esimeses kohtuastmes menetlusse astujana esitas Euroopa Kohtu kodukorra artikli 172 kohaselt vastuse apellatsioonkaebusele, Euroopa Kohtul apellatsioonkaebused rahuldada.
- 35 Kohtuasjades C-117/21 P ja C-138/21 P palub AIACE Internationale, kes esimeses kohtuastmes menetlusse astujana esitas Euroopa Kohtu kodukorra artikli 172 kohaselt vastuse apellatsioonkaebusele, Euroopa Kohtul:
- jätta vastavalt komisjoni ja nõukogu esitatud apellatsioonkaebused rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja vastavalt komisjonilt ja nõukogult.
- 36 Kohtuasjades C-138/21 P ja C-139/21 P palub komisjon, kes esimeses kohtuastmes menetlusse astujana esitas Euroopa Kohtu kodukorra artikli 172 kohaselt vastuse apellatsioonkaebusele, Euroopa Kohtul:
- tühistada esimene ja teine vaidlustatud kohtuotsus;
 - jätta esimeses kohtuastmes esitatud hagid rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja VWlt-lt ja BT-lt.
- 37 Euroopa Kohtu president otsustas 13. aprillil 2021 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 54 lõike 2 alusel liita kohtuasjad C-116/21 P – C-118/21 P, C-138/21 P ja C-139/21 P menetluse kirjaliku ja suulise osa ning kohtuotsuse huvides.

Apellatsioonkaebused

- 38 Kohtuasjades C-116/21 P ja C-117/21 P esitatud apellatsioonkaebuste põhjendamiseks esitab komisjon kolm identset väidet, millest esimene puudutab õigusnormi rikkumist seoses liidu seadusandja valikute õiguspärasuse hindamise kriteeriumidega ja põhjendamiskohustuse rikkumist, teine õigusnormi rikkumist diskrimineerimiskeelu põhimõtte tõlgendamisel ning kolmas õigusnormi rikkumist seoses harta artikli 52 lõike 1 tõlgendamisega ja põhjendamiskohustuse mitut rikkumist. Kohtuasjas C-118/21 P esitab komisjon samad väited, millele eelneb üks teine väide, et on rikutud õigusnormi seoses sellise pädevuse määratlemise ja kohaldamisega, mis on kohtul, kellele kohtuasi on uueks arutamiseks saadetud, esimeses kohtuastmes esitatud hagi väidete kohta otsuse tegemiseks pärast vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist.

- 39 Nõukogu esitab oma apellatsioonkaebuste põhjendamiseks kolm identset väidet, millest esimene puudutab õigusnormi rikkumisi seoses erineva kohtlemise esinemisega, teine õigusnormi rikkumisi seoses Üldkohtu poolt liidu seadusandja tehtud valikute kohtuliku kontrolli ulatusega ja kolmas õigusnormi rikkumisi seoses erineva kohtlemise põhjendatusega. Kohtuasjas C-138/21 P esitab nõukogu lisaks neljanda väite, mille kohaselt on rikutud õigusnormi ja põhjendamiskohustust seoses järelustega, mille Üldkohus tegi vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtte rikkumise kohta.
- 40 VW, BT ja RN väidavad peale selle, et apellatsioonkaebused, mis on esitatud vastavalt kohtuasjades C-116/21 P – C-118/21 P ning BT puhul kohtuasjas C-138/21 P, on vastuvõetamatud.

Apellatsioonkaebuse vastuvõetavus kohtuasjas C-116/21 P

- 41 VW väidab, et komisjoni teatud väidete ja argumentide tähendus ja ulatus ei ole arusaadavad ning et puudub lühiülevaade väidetest, millega on rikutud Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punkti d.
- 42 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu, viidates eelkõige oma apellatsioonkaebuse sisule.
- 43 Siinkohal olgu meenutatud, et vastavalt ELTL artikli 256 lõike 1 teisele lõigule, Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesele lõigule ja Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punktile d tuleb apellatsioonkaebuses selgelt märkida selle kohtuotsuse, mille tühistamist taotletakse, kritiseeritavad osad ning õiguslikud argumendid, mis konkreetselt seda nõuet põhjendavad, kuna vastasel juhul on apellatsioonkaebus või asjasse puutuv väide vastuvõetamatu (25. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus komisjon vs. European Food jt, C-638/19 P, EU:C:2022:50, punkt 75 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Käesoleval juhul aga piisab, kui märkida, et komisjon esitas oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitatud kolme väite raames selge ja üksikasjaliku argumentatsiooni, tuues välja põhjused, miks esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides, mida ta kritiseerib, on tema arvates rikutud õigusnorme või põhjendamiskohustust.
- 45 Lisaks, vastupidi sellele, mida väidab VW, sisaldab komisjoni apellatsioonkaebus ülevaadet fakti- ja õigusväidetest vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punktile d.
- 46 Järelikult on apellatsioonkaebus kohtuasjas C-116/21 P vastuvõetav.

Apellatsioonkaebuste vastuvõetavus kohtuasjades C-117/21 P ja C-138/21 P

- 47 BT leiab, et apellatsioonkaebused kohtuasjades C-117/21 P ja C-138/21 P on vastuvõetamatud, kuna neid põhjendatakse vajadusega vältida rahalisi tagajärgi liidu eelarvele, mille toob kaasa personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse tuvastamine teises vaidlustatud kohtuotsuses, kuna selliste tagajärgede võimalik esinemine on puhtalt faktiküsimus, mis ei vasta Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 nõuetele.

- 48 Lisaks leiab BT, et kuna komisjon kohustus maksma RNile toitjakaotuspensioni olenemata apellatsioonkaebuse lahendusest kohtuasjas C-118/21 P, peab see institutsioon võrdse kohtlemise huvides võtma sama kohustuse tema ja VW suhtes, mis võtab nii komisjonilt kui ka nõukogult põhjendatud huvi ning muudab seega vastuvõetamatuks kõik apellatsioonkaebused liidetud kohtuasjades.
- 49 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu, selgitades eelkõige, et RNi suhtes võetud kohustus võeti personalieeskirjade artikli 76 alusel puhtalt vabatahtlikkuse alusel ning seda ei saa laiendada teistele isikutele võrdse kohtlemise põhimõtte nimel. Lisaks, kuna sellist laiendamist BT puhul ei toimunud, tuleb argument, millega soovitakse näidata apellatsioonkaebuste vastuvõetamatust põhjendatud huvi puudumise tõttu, tagasi lükata.
- 50 Sellega seoses tuleb meenutada, et ELTL artiklist 256 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklist 58 tuleneb, et apellatsioonkaebus võib puudutada üksnes õigusküsimusi (vt selle kohta 21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus *Algebris (UK) ja Anchorage Capital Group vs. CRU*, C-934/19 P, EU:C:2021:1042, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Käesoleval juhul tuleb märkida, et apellatsioonkaebused kohtuasjades C-117/21 P ja C-138/21 P põhinevad täiesti puhtalt õiguslikel väidetest, mille eesmärk ei ole seada kahtluse alla Üldkohtu tuvastatud faktilisi asjaolusid, vaid need piirduvad teises vaidlustatud kohtuotsuses esitatud Üldkohtu õigusliku arutluskäigu kritiseerimisega. Mis puudutab asjaolu, et komisjon ja nõukogu juhivad Euroopa Kohtu tähelepanu vastavalt kas sissejuhatavalt või kõrvalepõikena nende apellatsioonkaebuste rahuldamata jätmise tagajärgedele, siis tuleb tõdeda, et sellised selgitused, mida ei ole teise vaidlustatud kohtuotsuse peale esitatud õiguslike argumentide põhjendamiseks iseenesest kasutatud, ei saa seada kahtluse alla apellatsioonkaebuste vastuvõetavust.
- 52 Mis puudutab vastuvõetamatuse vastuväidet, mille kohaselt puudub põhjendatud huvi, siis tuleb tõdeda, et see argument põhineb väidetaval komisjoni kohustusel laiendada toitjakaotuspensioni BT-le, mis – nagu nähtub komisjoni selgitustest – anti vabatahtlikkuse alusel RNile personalieeskirjade artikli 76 kohaselt, samas kui selline kohustus ei tulene ei personalieeskirjadest ega üldisemalt liidu õigusest, kuna kõik otsused „kingituse“ kohta selle personalieeskirjade sätte kohaselt võetakse kaalutusõiguse raames ning need peavad tingimata tulenema üksikotsusest konkreetse juhtumi asjaoludest lähtudes.
- 53 Sellest tuleneb, et apellatsioonkaebused kohtuasjades C-117/21 P ja C-138/21 P on vastuvõetavad.

Apellatsioonkaebuse vastuvõetavus kohtuasjas C-118/21 P

- 54 RN väidab, et apellatsioonkaebus kohtuasjas C-118/21 P on vastuvõetamatu. Ta väidab, et komisjon ei saa esitada teist apellatsioonkaebust samas kohtuasjas. Ei EL toimimise leping ega Euroopa Liidu Kohtu põhikirja ei sisalda aga ühtegi sätet, mis lubaks esitada samas kohtuasjas korduvaid apellatsioonkaebusi. RN tugineb sellega seoses ka reeglile, mille kohaselt „samal ajal ei saa esitada mitut apellatsioonkaebust“.
- 55 Komisjon vastab, et RNi argumentidel puudub kohaldatavates menetlusnormides igasugune alus.
- 56 Sellega seoses tuleb märkida, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 18, esitas komisjon Euroopa Liidu Kohtu põhikirja I lisa artikli 9 alusel apellatsioonkaebuse Avaliku Teenistuse Kohtu 20. juuli 2016. aasta otsuse RN vs. komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163) peale. Üldkohus rahuldab selle apellatsioonkaebuse 18. juuli 2017. aasta kohtuotsusega komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei

avaldata, EU:T:2017:520) ja kohtuasi saadeti pärast Avaliku Teenistuse Kohtu 1. septembri 2016. aasta tegevuse lõpetamist tagasi Üldkohtu muule kojale kui see, kes oli teinud otsuse apellatsioonkaebuse kohta. Kohtuasi lahendati seega teist korda esimeses kohtuastmes, milles tehti kolmas vaidlustatud kohtuotsus. Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel esitas komisjon viimati nimetatud kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse.

- 57 Kuna nii 20. juuli 2016. aasta kohtuotsus RN vs. komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163) kui ka kolmas vaidlustatud kohtuotsus on eraldivõetuna „lõplikud otsused“ Euroopa Liidu Kohtu põhikirja I lisa artikli 9 ja põhikirja artikli 56 tähenduses, siis RN väidab ekslikult, et komisjon esitas samas kohtuasjas kaks apellatsioonkaebust.
- 58 Järelikult on hagiavaldus kohtuasjas C-118/21 P vastuvõetav.

Esimene väide kohtuasjas C-118/21 P

Poolte argumendid

- 59 Esimeses väites leiab komisjon, et Üldkohus rikkus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41–46 õigusnormi seoses sellise pädevuse määratlemise ja kohaldamisega, mis on kohtul, kellele kohtuasi on uueks arutamiseks saadetud, esimeses kohtuastmes esitatud hagi väidete kohta otsuse tegemiseks pärast esimeses kohtuastmes tehtud otsuse tühistamist Üldkohtu poolt apellatsioonkaebuse üle otsustades. See väide koosneb kolmest osast.
- 60 Esimese väite esimeses osas väidab komisjon, et uueks arutamiseks saatmise ulatus ei ole jäetud selle kohtu otsustada, kellele kohtuasi on tagasi saadetud. Sellega seoses nähtub 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punktist 68, et Üldkohtusse uueks arutamiseks saatmise ese kohtuasjas, milles tehti kolmas vaidlustatud kohtuotsus, oli selgelt piiratud esimeses kohtuastmes esitatud hagi kolmanda väite analüüsimisega, mis ei sisalda ühtegi argumenti personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 väidetava õigusvastasuse kohta. Seega ei saanud Üldkohus kolmandas vaidlustatud kohtuotsuses võtta seisukohta muude väidete suhtes peale selle kolmanda väite.
- 61 Lisaks asjaolule, et Üldkohus võttis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 42 ekslikult arvesse apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud väiteid, et teha kindlaks, kas esimeses kohtuastmes tehtud kohtuotsuse osad olid tühistatud või mitte, väidab komisjon, et 20. juuli 2016. aasta kohtuotsuse RN vs. komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163) tühistamine põhineb 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punktidel 51–57, mis puudutavad personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 tõlgendamist, kusjuures selle kohtuotsuse punktid 58–64 põhjendavad Üldkohtu arutluskäiku seoses RNi etteheidetega, mis ta esitas personalieeskirjade selle sättega seotud õigusvastasuse vastuväite põhjendamiseks.
- 62 Leides, et vaidluse ulatus pärast uueks arutamiseks saatmist puudutas ka väidet, mille RN esitas oma alguses Avaliku Teenistuse Kohtule esitatud hagi ning mille kohaselt rikuti võrdse kohtlemise ja vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet, rikkus Üldkohus seega õigusnormi.
- 63 Esimese väite teises osas leiab komisjon, et Üldkohus võttis kolmandas vaidlustatud kohtuotsuses kaudselt, kuid tingimata seisukoha diskrimineerimise puudumise kohta olukordade raames, mis on reguleeritud personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 18 ja 20. Sellega seoses väidab komisjon,

et Üldkohus otsustas 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520), et tõlgendus, mille Avaliku Teenistuse Kohus personalieeskirjade VIII lisa artiklile 20 andis, on õiguslikult väär, arvestades RNi argumenti, et abielu kestus on erinev. Leides sellega seoses, et ametniku teenistusest lahkumise kuupäevale eelnenud abielu olud ajavahemike arvesse võtmata jätmine ei saa tõendada selle sätte õigusvastasust, leidis Üldkohus kaudselt, kuid kindlalt, et personalieeskirjade VIII lisa artiklite 18 ja 20 ulatus oli niisugune, et viimati nimetatud sätel põhinevat õigusvastasuse etteheidet võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise kohta ei saa tõstatada ning et seetõttu ei olnud vaja teha otsust proportsionaalsuse küsimuse kohta, nagu ta jõudis järeldusele selle kohtuotsuse punktis 63. Seega, kui Üldkohus viis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 45 läbi Üldkohtu 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) eksliku analüüsi, järeldas ta kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 46 väärtalt, et võrdse kohtlemise ning diskrimineerimiskeelu ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele tuginevad väited ei olnud 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) analüüsitud.

- 64 Esimese väite kolmandas osas väidab komisjon, et kuna Üldkohus järeldas kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 112, et personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 rikub muu hulgas võrdse kohtlemise põhimõtet, siis tegi Üldkohus otsuse vastuolus 18. juuli 2017. aasta kohtuotsusega komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520). Selle kohtuotsuse punktis 59 tehtud järeldus personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 kohaldamisala piiritlemise kohta ning toitjakaotuspensioni määramise tingimuste erinevus selle sätte ja lisa artikli 18 vahel ei võimalda järeldada, et on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet.
- 65 RN aga väidab esimese võimalusena, et esimene väide on vastuvõetamatu, kuna selle sõnastus ei ole täpne, sest komisjon ei saa loogiliselt Üldkohtule ette heita õigusnormi rikkumist nii sellise pädevuse määramise kui ka kohaldamisega, mis on kohtul, kellele kohtuasi on uueks arutamiseks saadetud. See ebatäpsus mõjutab järelikult esimese väite aluseks olevaid õiguslikke argumente.
- 66 RN nõuab teise võimalusena, et esimene väide tuleb põhjendamatus tõttu tagasi lükata.
- 67 Komisjon väidab oma repliigis, et esimene väide on vastuvõetav, kuna ta ei saa piirduda üksnes apellatsioonkaebuse esemeks olevate põhimõtete tõlgendamisega, seadmata kahtluse alla ka nende konkreetset kohaldamist ja vastupidi. Ülejäänud osas vaidlustab komisjon tõlgenduse, mille RN andis kolmandale vaidlustatud kohtuotsusele.

Euroopa Kohtu hinnang

– Esimese väite vastuvõetavus

- 68 Vastupidi RNi väidetule tuleb tõdeda, et komisjoni esimese väite sõnastus ei ole käesoleva kohtuotsuse punktis 43 meenutatud kohtupraktikat arvestades ei ebaselge ega ebaloogiline. Nimelt heidab komisjon esimese väitega Üldkohtule selgelt ette õigusnormi rikkumist samal ajal nii sellise pädevuse määramisel kui ka kohaldamisel, mis on kohtul, kellele kohtuasi on uueks arutamiseks saadetud, esimeses kohtuastmes esitatud hagi väidete kohta otsuse tegemiseks pärast vaidlustatud kohtuotsuse tühistamist ning ta esitab selle väite põhjendamiseks kolm osa, mis on sõnastatud täpselt ja selgelt.

69 Osas, milles RN heidab komisjonile ette, et viimane leidis, et Üldkohus rikkus õigusnormi „samal ajal“ nii seoses sellise pädevuse määratlemise kui ka kohaldamisega, mis on kohtul, kellele kohtuasi on uueks arutamiseks saadetud, mis ei ole võimalik, siis piisab, kui tõdeda, et oma apellatsioonkaebuses tõi komisjon sisuliselt esile, et Üldkohus ei määratlenud kolmandas vaidlustatud kohtuotsuses õigesti selle vaidluse eset ja ulatust, mis oli tema menetluses, kuna ta kohaldas vääralt 18. juuli 2017. aasta kohtuotsust komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) ning kohtupraktikat, mis puudutab vaidluse eset ja ulatust pärast uueks arutamiseks saatmist.

70 Seega tuleb järeldada, et komisjoni esimene väide kohtuasjas C-118/21 P on vastuvõetav.

– *Esimese väite põhjendatus*

71 Esiteks tuleb tagasi lükata komisjoni etteheide, et Üldkohus rikkus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 42 õigusnormi. Komisjon tõlgendab nimelt seda punkti valesti, kui ta leidis, et Üldkohus määras kindlaks vaidluse eseme ja selle ulatuse pärast kohtuasja uueks arutamiseks saatmist nende väidete põhjal, mis komisjon esitas oma apellatsioonkaebuses kohtuasjas T-695/16 P. Nimelt märkis Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punkti 42 esimeses lauses, et 18. juuli 2017. aasta kohtuotsusega komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) tühistati 20. juuli 2016. aasta kohtuotsus RN vs. komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163), kusjuures enne seda nõustus Üldkohus osaliselt kahe komisjoni esitatud väitega. Neil asjaoludel ja nagu RN väidab, oleks Avaliku Teenistuse Kohtu otsuse täies ulatuses tühistamise korral pidanud kohus, kellele kohtuasi on uueks arutamiseks saadetud, tegema uue otsuse kogu esimeses kohtuastmes esitatud hagi kohta.

72 Seega järeldas Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43 sellest õigesti, et ta peab uuesti tegema otsuse kõigi Avaliku Teenistuse Kohtus RNi esitatud tühistamisväidete kohta, arvestades 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) lahendatud õigusküsimusi, mis on uueks arutamiseks saatmise korral Üldkohtule siduvad. Selle järelduse tegemiseks tugines Üldkohus tingimata kohtupraktikale, mida on meenutatud kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 41 ja millele komisjon ei ole vastu vaieldnud, ning selle kohtuotsuse punkti 42 esimeses lauses tehtud järeldusele 20. juuli 2016. aasta kohtuotsuse RN vs. komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163) tervikuna tühistamise kohta. Kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punkti 42 kahe viimase lause kohta tuleb märkida, et tegemist on lihtsalt nende väidete meenutamise, mis on selle järelduse tegemise seisukohast edutud kohtuasjas, milles tehti 18. juuli 2017. aasta kohtuotsus komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520).

73 Teiseks tuleb tõdeda, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi ka kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 45 ja 46, kui ta leidis, et 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) ei käsitletud ta RNi poolt Avaliku Teenistuse Kohtule esitatud hagi esitatud teise väite osi.

74 20. juuli 2016. aasta kohtuotsuse RN vs. komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163) punktides 35, 55–60 ja 76 nähtub, et Avaliku Teenistuse Kohus ei analüüsinud RNi hagi teist väidet mitte personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväite seisukohast, vaid üksnes selleks, et esimese väite analüüsimisel tõlgendada selles sättes ette nähtud abielu miinimumkestuse tingimust. Sellega seoses püüdis Avaliku Teenistuse Kohus kindlaks teha, kas seda sätet saab tõlgendada kooskõlas liidu õiguse põhimõtetega, nagu võrdse kohtlemise ja diskrimineerimiskeelu

põhimõte, mistõttu komisjon pidi arvesse võtma RNi ja tema surnud abikaasa kahe abielus oldud ajavahemiku liidetud kestust, kusjuures see tõlgendus ei olnud Avaliku Teenistuse Kohtu arvates sama sätte sõnastusega välistatud.

- 75 Lisaks tuleb märkida, et 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punktis 57 leidis Üldkohus apellatsioonimenetluses, et tõlgendus, mille Avaliku Teenistuse Kohus andis kõnealusele sättele 20. juuli 2016. aasta kohtuotsuse RN *vs.* komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163) punktides 57 ja 76, rikub õigusnormi põhiliselt seetõttu, et selle sätte selge sõnastus on selle tõlgendusega vastuolus. Seejärel tühistas Üldkohus selle kohtuotsuse tervikuna.
- 76 Sellest järeldub, et Üldkohus tühistas oma 18. juuli 2017. aasta kohtuotsusega komisjon *vs.* RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) 20. juuli 2016. aasta kohtuotsuse RN *vs.* komisjon (F-104/15, EU:F:2016:163) põhjusel, et ta lükkas ümber personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 tõlgenduse Avaliku Teenistuse Kohtu poolt, arvestades RNi hagi esimesest väidet ja võrdse kohtlemise põhimõtet, ning seda sõltumata RNi etteheidetest, mis puudutavad selle sätte õigusvastasuse vastuväidet.
- 77 Seda tehes ei saanud Üldkohus võtta isegi mitte kaudselt seisukohta sellise vastuväite kohta esitatud etteheidete kohta, kuna vastupidi komisjoni väidetele ei tähenda ei personalieeskirjade VIII lisa artiklile 20 antud Avaliku Teenistuse Kohtu tõlgenduse ümberlükkamine ega Üldkohtu poolt selle lisa artiklitele 18 ja 20 antud ulatus, et viimati nimetatud artiklit ei saa veel tunnistada õigusvastaseks RNi esialgses hagis teise väite raames esitatud argumentidest lähtudes. Kui selle väitega nõustuda, võiks RN hoolimata asjaolust, et ta ei saa nõuda personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 tõlgendamisel tema kahe abielu kestuse liitmist, lasta tunnistada selle sätte õigusvastaseks, mistõttu oleks komisjon kohustatud tegema tema suhtes uue otsuse, tehes järeldused vaidluse lõpetavast kohtuotsusest.
- 78 Neil asjaoludel väidab komisjon sisuliselt vääralt, et Üldkohus tegi 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) kaudselt, kuid tingimata negatiivse otsuse personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväite kohta.
- 79 Lisaks, vastupidi sellele, mida kinnitab komisjon, ei analüüsinud Üldkohus oma 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punktides 58–64 ega lükanud tagasi etteheiteid, mille RN esitas personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväite põhjendamiseks, mistõttu ei saa komisjon väita, et Üldkohus otsustas kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 46 vääralt, et Üldkohus ei teinud selles esimeses kohtuotsuses otsust hagi teise väite kohta.
- 80 Sellega seoses tuleb nimelt tõdeda, et 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punktides 58–64 piirdus Üldkohus nendele argumentidele vastamisega, mille RN esitas vastuseks komisjoni apellatsioonkaebusele. Ühelt poolt puudutavad RNi kaks argumenti, mida analüüsi selle kohtuotsuse punktides 59–61, eranditult tõlgendust, mille Üldkohus andis personalieeskirjade VIII lisa artiklile 20, ning neil ei ole seega mingit seost selle sätte õigusvastasuse vastuväitega.
- 81 Mis puudutab teiselt poolt RNi argumenti, mida analüüsi 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon *vs.* RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punktides 62–64, siis on tösi, et see argument proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise kohta seondub esialgse hagi teise väitega, mis puudutab õigusvastasuse vastuväidet. Siiski selgitab Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 63, et

Avaliku Teenistuse Kohus analüüsis proportsionaalsuse põhimõtte rikkumise küsimust, lähtudes eeldusest, et personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 sõnastust saab tõlgendada nii, et sellega on pandud kohustus võtta arvesse RNi kahe abielu liidetud kestust. Olles siiski asunud seisukohale, et Avaliku Teenistuse Kohus ei saa sellest eeldusest lähtuda, järeltas Üldkohus sellest kohtuotsuse punktis 63, et ei ole vaja teha otsust RNi argumenti kohta, mis puudutab proportsionaalsuse põhimõtte väidetavat rikkumist. Seega ei lükanud Üldkohus kaugeltki tagasi RNi esialgse hagi teist väidet, vaid piirdus selle väite analüüsimisest keeldumisega ja täpsemalt proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist puudutava argumenti analüüsimisest keeldumisega, kuna selline analüüs ei kuulunud apellatsioonimenetluse staadiumisse.

- 82 Sellest järeltub, et Üldkohus analüüsis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 45 õigesti 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punkti 63, mistõttu ei saa talle sellega seoses ette heita mingit õigusnormi rikkumist.
- 83 Kolmandaks väidab komisjon ekslikult, et Üldkohus ei saanud kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punkti 68 esimeses lauses sisalduva avalduse tõttu teha otsust muude väidete kohta peale Avaliku Teenistuse Kohtule esitatud hagi kolmanda väite.
- 84 Olgu nimelt märgitud, et Üldkohus piirdus selle kohtuotsuse punktis 68 selle avaldamisega, et ta ei saanud kohtuasja kohta otsust teha, kuna Avaliku Teenistuse Kohus ei olnud analüüsinud RNi esitatud kolmandat väidet. Olgu aga tõdetud, et see avaldus puudutab üksnes küsimust, kas menetlusstaadium lubab Üldkohtul apellatsioonimenetluses kohtuasjas otsuse teha, mitte seda eraldiseisvat küsimust, mis puudutab vaidluse eseme ja ulatuse kindlakstegemist pärast uueks arutamiseks saatmist. Selles osas tuleb üksnes kohtul, kellele kohtuasi on uueks arutamiseks saadetud, mitte apellatsioonikohtul, määrata kindlaks see ese ja ulatus apellatsioonikohtu tehtud otsuse tagajärjena. Seega ei saa mis tahes avaldus selle kohta, kas menetlusstaadium lubab teha kohtuasjas otsuse, olla üksinda määrava tähtsusega kohtuasja eseme ja ulatuse analüüsimisel pärast uueks arutamiseks saatmist, mille peab läbi viima kohus, kellele kohtuasi on uueks arutamiseks saadetud.
- 85 Käesoleval juhul nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 73, et kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 46 leidis Üldkohus õigesti, et ta ei teinud 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) otsust hagi teise väite osade kohta, mille kohaselt on rikutud võrdse kohtlemise, vanuse alusel diskrimineerimise keelu ja proportsionaalsuse põhimõtet.
- 86 Neljandaks ei saa nõustuda komisjoni etteheitega, et kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punkt 112 ja 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuse komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) punkt 59 on omavahel vastuolus, kuna see põhineb käesoleva kohtuotsuse punktis 78 tagasi lükatud eeldusel, et 18. juuli 2017. aasta kohtuotsuses komisjon vs. RN (T-695/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:520) lükkas Üldkohus kaudselt, kuid kindlalt tagasi võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist puudutava väite.
- 87 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb komisjoni poolt kohtuasjas C-118/21 P esitatud apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitatud esimene väide põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

Esimese väite kolmas osa ja teine väide kohtuasjas C-116/21 P, esimese väite kolmas osa ja teise väite kaks esimest osa kohtuasjas C-117/21 P, teise väite kolmas osa ja kolmanda väite

kaks esimest osa kohtuasjas C-118/21 P ning esimene väide kohtuasjades C-138/21 P ja C-139/21 P

Poolte argumendid

- 88 Nende väidetega ja osadega väidavad komisjon ning nõukogu esimese võimalusena, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsustes õigusnormi, kui ta tõlgendas võrdse kohtlemise põhimõtet ja diskrimineerimiskeelu põhimõtet, kuna ta järeldas ekslikult, et personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 18 ja 20 hõlmatud olukorrad on võrreldavad, ja et seega esineb erinev kohtlemine, mis seisneb nendele võrreldavatele olukordadele eri süsteemi kohaldamises.
- 89 Üldiselt leiavad need institutsioonid, keda toetab parlament, et Üldkohus rikkus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 59 ja 60, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 58 ja 59 ning komisjoni puhul kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 80 ja 81 õigusnormi, kui ta leidis, et abielu sõlmimise kuupäev on ainus määrav tegur personalieeskirjade VIII lisa artikli 18 või artikli 20 kohaldamisel ning et seega olid nende sätete kohaldamisalasse kuuluvad olukorrad võrreldavad. Kui aga Üldkohus oleks võtnud arvesse kõiki neid olukordi iseloomustavaid asjaolusid, oleks ta pidanud tõdema, et teenistuses olevate ametnike ja nende ametnike vahel, kes on lahkunud liidu institutsiooni teenistusest, on oluline ja objektiivne erinevus, mis puudutab nende ametnike vastavat õiguslikku olukorda, arvestades eelkõige ametialaseid õigusi ja kohustusi, mis esimestel, vastupidi teisena nimetatud ametnikele, on personalieeskirjade sätete kohaselt kogu teenistuse kestel.
- 90 Eelkõige toovad nii komisjon kui ka nõukogu esile asjaolu, et teenistuses olev ametnik, vastupidi endistele ametnikele, kellel ei ole enam kohustust töötada, peab tegema sissemakseid pensioniskeemi, saab suuremat põhipalka kui vanaduspension, mida talle hakatakse maksta pensionile jäämisel, ning tal on kohustus elada teenistuskohas ning õigus kodumaalt lahkumise toetusele, välismaal elamise toetusele ja sõidukulude hüvitisele. Komisjon lisab, et endiste ametnike suhtes ei kehti enam ühine ravikindlustuskeem tööõnnetuste jaoks. See institutsioon märgib lisaks, et vastupidi personalieeskirjade VIII lisa artiklile 20 on selle lisa artiklis 18 sätestatud, et abielu kestust ei arvestata, kui ametnikul on enne teenistusest lahkumist sõlmitud abielust laps, mis näitab, et nende sätete aluseks olevad olukorrad on täiesti erinevad. Kõik need kaalutlused näitavad, et abielluva endise ametniku olukorras ei ole nii ilmselgelt vaja, et tema elusolevale abikaasale pakutakse toitjakaotuspensioni määramisega asendussissetulekut, kui seda on olukorras, kus ametnik abiellub veel teenistuses olles.
- 91 Komisjon leiab samuti, et teenistuses olevate ametnike ja liidu institutsiooni teenistuses lahkunud ametnike olukord erineb isiklikus plaanis. Esiteks on ametnikud, kes abiellusid enne teenistusest lahkumist, nooremad kui personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 kohaldamisalasse kuuluvad ametnikud. Teiseks peetakse isikut, kes abiellub pensionile jäänud ametnikuga, juba majandusliku sõltumatuse olukorras olevaks, mistõttu selle ametniku surma mõju on piiratum kui ametniku surma korral, kes oli oma majapidamist üleval pidanud alates teenistuses olemise ajast. Sellega seoses rõhutab komisjon, et Üldkohus tõlgendas esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 51, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 50 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 72 vääralt 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuse HK vs. komisjon (C-460/18 P, EU:C:2019:1119) punkti 69. Vastupidi sellele, mida väitis Üldkohus, võib elusoleva abikaasa majanduslik suutlikkus olla just liidu seadusandja jaoks asjakohane tegur, kui ta kehtestab personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 alusel toitjakaotuspensioni määramise kriteeriumid, arvestades abielu sõlmimise asjaolusid.

- 92 Komisjon ja nõukogu lisavad, et Üldkohus keeldus ekslikult esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 56, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 ja komisjoni puhul kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77 tegemast järeldusi 17. juuni 1993. aasta kohtuotsuse Arauxo-Dumay vs. komisjon (T-65/92, EU:T:1993:47) punktist 33, kuna Üldkohus tõi selles kohtuotsuses esile erinevuse personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 18 ja 20 reguleeritud olukordade vahel, kuna sama kohtuotsuse aluseks olev loogika on ülekantav käesolevale asjale vaatamata selle, et vastavate asjaomaste vaidluste faktilised asjaolud on erinevad.
- 93 Komisjon väidab lisaks, et esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 58, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 eiras Üldkohus oma analüüsis ekslikult abielu miinimumkestuse eesmärki, mis on ette nähtud personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 ning milleks on, nagu nähtub 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuse HK vs. komisjon (C-460/18 P, EU:C:2019:1119) punktist 89, see, et hoida ära pärimiskokkuleppeid ning järelikult sõlmida abielu üksnes sellel eesmärgil, et oleks võimalik saada toitjakaotuspensioni, ilma et asjaomaste isikute vahelised suhted oleksid tegelikud ja püsivad. Seega ei järginud Üldkohus kriteeriumi, mille kohaselt tuleb olukordade võrreldavuse hindamisel arvesse võtta kõiki neid olukordi iseloomustavaid asjaolusid ning kõiki õigusnorme, mis reguleerivad iga võrreldava olukorra seisundit. Kuna Üldkohus leidis kolme vaidlustatud kohtuotsuse nendes samades punktides, et pärast teenistusest lahkumist sõlmitud abielu ei muuda oluliselt elusoleva abikaasa olukorda seoses tema varaliste õigustega võrreldes personalieeskirjade VIII lisa artiklis 18 käsitletud olukorraga, jättis Üldkohus lisaks selle kaalutluse põhjenduste täielikule puudumisele tähelepanuta ohu, et selline abielu on ettekääne pärimiskokkulepete sõlmimiseks.
- 94 VW, BT, keda toetab AIACE Internationale, ja RN vaidlevad neile argumentidele vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 95 Sissejuhatuses olgu märgitud, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on harta artiklis 20 sätestatud võrdsus seaduse ees liidu õiguse üldpõhimõtte, mille kohaselt ei tohi võrreldavaid olukordi kohelda erinevalt ning erinevaid olukordi ühtemoodi, välja arvatud siis, kui selline erinev kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (2. septembri 2021. aasta kohtuotsus État belge (elamisõigus koduvägivalla korral), C-930/19, EU:C:2021:657, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 96 Nõuet, et olukorrad peavad olema võrreldavad selleks, et saaks otsustada võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise üle, tuleb hinnata selliselt, et võetakse arvesse kõiki asjaolusid, mis neid olukordi iseloomustavad, ja lähtutakse eelkõige kõnealuse eristamise kehtestanud akti esemest ja eesmärgist, kusjuures arvestada tuleb selle valdkonna põhimõtteid ja eesmäärke, kuhu käsitletav akt kuulub. Kui olukorrad ei ole võrreldavad, ei riku asjasse puutuvate olukordade erinev käsitlemine võrdsust seaduse ees, mis on kaitstud harta artikliga 20 (2. septembri 2021. aasta kohtuotsus État belge (elamisõigus koduvägivalla korral), C-930/19, EU:C:2021:657, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 97 Seda kohtupraktikat arvestades tuleb analüüsida komisjoni ja nõukogu väiteid, mida toetab parlament ja mille kohaselt Üldkohus järeldas vaidlustatud kohtuotsustes väärtalt, et personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 18 ja 20 hõlmatud olukorrad on võrreldavad ning et neid võrreldavaid olukordi koheldakse erinevalt sõltuvalt abielu sõlmimise kuupäevast.

- 98 Sellega seoses tuleb märkida, et esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 51, 52 ja 55, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 50, 51 ja 54 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72, 73 ja 76 tõdes Üldkohus, et personalieeskirjade VIII lisa artiklite 18 ja 20 eesmärk on – tingimusel, et abielu miinimumkestuse tingimus on täidetud – määrata elusolevale abikaasale toitjakaotuspensioni üksnes selle abikaasa ja surnud abikaasa vahelise suhte õigusliku laadi alusel. Üldkohus märkis samuti, et nende sätete eesmärk on maksta elusolevale abikaasale asendussissetulekut, mille eesmärk on osaliselt hüvitada surnud abikaasa tulude kaotust, kuna viimane on endine ametnik, kes ei ole enam teenistuses ega tee seega enam sissemaksid liidu pensioniskeemi.
- 99 Seega leidis Üldkohus sisuliselt, et nendel kahel personalieeskirjade VIII lisa sätel on selgelt identne eesmärk, arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 96 viidatud kohtupraktikat, mida Üldkohus ise meenutas esimese ja teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 66. Üldkohus leidis, et toitjakaotuspensione iseloomustav peamine tunnus on nende sidemete õiguslik laad, mis ühendavad elusolevat abikaasat surnud endise ametnikuga isikuna, kellele nimetatud sätted annavad õiguse. Samuti leiab Üldkohus, et ainus erinevus personalieeskirjade VIII lisa artiklite 18 ja 20 kohaldamisel seisneb abielu miinimumkestuse tingimuses, mis omakorda sõltub abielu sõlmimise kuupäevast, arvestades ametniku personalieeskirjadest tulenevat seisundit sellel kuupäeval, nagu nähtub selgelt esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktist 53, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktist 52 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktist 74.
- 100 Neil asjaoludel võis Üldkohus ilma õigusnormi rikkumata esiteks esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 59, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 58 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 80 asuda seisukohale, et personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 18 ja 20 hõlmatud olukorrad olid võrreldavad, ning teiseks esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 53 ja 60, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52 ja 59 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 74 ja 81 erinesid need nende sätetega hõlmatud olukorrad üksnes abielu sõlmimise kuupäeva poolest, lähtudes ametniku personalieeskirjade kohase seisundist.
- 101 Komisjon ja nõukogu, keda toetab parlament, kinnitavad siiski esimesena, et personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 osutatud olukorrad erinevad oluliselt ja objektiivselt selle poolest, et just abielu sõlmimise kuupäeval oli ametnik esimese sätte raames veel liidu institutsiooni teenistuses, samas kui ta ei olnud seda enam teise sätte raames. Seega jättis Üldkohus selle iseloomuliku asjaolu olukorra võrreldavuse hindamisel piisavalt arvesse võtmata.
- 102 Nagu Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 75 õigesti märkis, ei erine elusoleva abikaasa ja surnud ametniku vaheliste suhete õiguslik laad sõltuvalt sellest, kas abielu sõlmimise kuupäeval olid ametnikud teenistuses või mitte ja sõltuvalt liidu pensioniskeemi tehtud sissemaksete summast, mis on tasutud või mida veel tasutakse. Samuti, nagu Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 58, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 tõdes, ei muuda asjaolu, et nüüdseks surnud ametnik abiellus enne või pärast teenistusest lahkumist, oluliselt elusoleva abikaasa varaliste õiguste olukorda, mis hõlmab õigust toitjakaotuspensionile asendussissetulekuna.
- 103 Nimelt tuleb rõhutada, et abielu sõlmimise kuupäev määratakse kindlaks üksnes tulevaste abikaasade tahtel. See otsus põhineb ametniku vabal valikul mitme kaalutluse alusel, mis ei tähenda tingimata ega ainult seda, et võetakse arvesse asjaolusid, mis on seotud teenistuses olemisega või mitte. Vastupidi komisjoni ja nõukogu väidetele ei saa asjaolu, kas ametnik oli sellel

kuupäeval teenistuses või mitte, omada seega otsustavat mõju asjaomaste olukordade võrreldavuse hindamisele, arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 96 meenutatud kriteeriume ning eelkõige personalieeskirjade VIII lisa artiklite 18 ja 20 eset ja eesmärki, nagu neid on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 98. Üldkohtu arutluskäik, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis, põhineb sisuliselt sellel esemel, eesmärgil ja sellel peamisel tunnusel.

- 104 On tõsi, et nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 99, mõjutab ametniku personalieeskirjade kohane seisund abielu sõlmimise kuupäeval selle abielu miinimumkestuse tingimust. Kuigi nõutav kestus on vaid üks aasta, kui ametnik on veel teenistuses, pikeneb see viie aastani, kui ametnik on liidu institutsiooni teenistusest lahkunud.
- 105 Kuid nagu VW õigesti märgib ja nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 102 ja 103, ei ole ei ametniku personalieeskirjade kohane seisund ega abielu sõlmimise kuupäev asjakohased tegurid olukordade võrreldavuse staadiumis, kuna neil puudub otsene seos personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 sätestatud toitjakaotuspensionide õiguse eseme, eesmärgi ja peamise tunnusega.
- 106 Sellel põhjusel tuleb analoogia alusel asuda seisukohale, nagu Euroopa Kohus personalieeskirjade VIII lisa artiklis 17 ette nähtud toitjakaotuspensionide puhul 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuse HK vs. komisjon (C-460/18 P, EU:C:2019:1119) punktis 70 märkis, et toitjakaotuspensionide määramine sõltub põhimõtteliselt „ainult“ nende sidemete õiguslikust laadist, mis ühendavad asjaomast isikut surnud ametnikuga, ning seda isegi siis, kui Euroopa Kohus tunnistas selle kohtuotsuse punktis 89, et abielu miinimumkestus on samuti üks tingimus selleks, et elusolev abikaasa saaks toitjakaotuspensionide.
- 107 Nimelt on liidu avaliku teenistuse toitjakaotuspensionide süsteemi aluseks abikaasade vaheliste sidemete õiguslik laad, kuna see toitjakaotuspensionide määramise tingimus on ühine kõigile personalieeskirjade VIII lisa artiklites 17–20 ja 27 nimetatud toitjakaotuspensionidele. Abielu miinimumkestuse tingimus on abikaasade vaheliste sidemete õiguslikku laadi puudutava tingimuse kõrvalnõue, kuna selle eesmärk on üksnes täpsustada ajavahemikku, mille jooksul peab õiguslik seos toitjakaotuspensionide määramiseks olema esinenud. Seda kõrvaltingimust ei kohaldata ka teatud toitjakaotuspensionide puhul, nagu on ette nähtud personalieeskirjade VIII lisa artiklites 19 ja 27.
- 108 Seega rõhutas Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52 ja 54, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 51 ja 53 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73 ja 75 õigesti abikaasade vahelise õigusliku seose olulisust kui põhilist asjaolu, mis iseloomustab liidu toitjakaotuspensionide süsteemi, ning järeldas, et ametniku personalieeskirjade kohasel seisundil ei ole sellele seosele mõju.
- 109 Komisjon ja nõukogu väidavad teisena, et sellise endise ametniku olukorras, kes abiellus pärast teenistusest lahkumist, ei ole vaja, et elusolevale abikaasale pakutaks asendussissetulekut sama ilmselgelt nagu ametniku puhul, kes abiellub siis, kui ametnik on veel teenistuses. Sellega seoses piisab, kui meenutada, nagu Üldkohus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 58, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 57 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 79 õigesti märkis, viidates 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuse HK vs. komisjon (C-460/18 P, EU:C:2019:1119) punktile 69, et personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 ette nähtud õigus toitjakaotuspensionile ei sõltu tingimustest vahendite või vara kohta, mis peavad näitama, et elusolev abikaasa ei suuda oma vajadusi rahuldada, ja tõendavad seega, et minevikus oli ta kadunud rahaliselt sõltuv.

- 110 Komisjon väidab kolmandana, et Üldkohus ei võtnud arvesse personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 ette nähtud abielu miinimumkestuse eesmärki, milleks on – nagu nähtub 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuse HK vs. komisjon (C-460/18 P, EU:C:2019:1119) punktist 89 – vältida pettuslike või kuritarvituslike pärimiskokkulepete sõlmimist. Sellega seoses piisab, kui märkida, et see aspekt ei ole olukordade võrreldavuse staadiumis asjakohane. See argument puudutab nimelt abielu puhul nõutud pikema või lühema kestuse põhjendatust, mistõttu saab seda teha alles võimaliku tuvastatud erineva kohtlemise proportsionaalsuse hindamise staadiumis.
- 111 Lisaks, mis puudutab komisjoni argumenti, et olukordade võrreldamatust tõendab ka asjaolu, et vastupidi personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 sätestatule kaotab abielu miinimumkestuse tingimus selle lisa artikli 18 kohaselt kehtivuse siis, kui elusolev abikaasa peab või on ülal pidanud endise ametniku laps, kuna sellel asjaolul ei mõju nende kahe artikliga hõlmatud olukordade võrreldavuse hindamisele. Nimelt on laste ülalpidamisega seotud tingimus, mis on ette nähtud üksnes personalieeskirjade VIII lisa artiklis 18, analoogselt käesoleva kohtuotsuse punktides 104 ja 106 märgituga sama kõrvalise iseloomuga kui tingimus, mis puudutab selle abielu miinimumkestust, mille see asendab. Seega puudub sellel otsene seos lisa artiklites 18 ja 20 sätestatud toitjakaotuspensioni saamise õiguse eseme, eesmärgi ja peamise tunnusega.
- 112 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et vastupidi sellele, mida kinnitavad komisjon ja nõukogu, keda toetab parlament, ei ole nende järeldustega, millele Üldkohus jõudis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 59 ja 60, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 58 ja 59 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 80 ja 81, õigusnormi rikutud.
- 113 Neil asjaoludel tuleb komisjoni ja nõukogu argument, mille kohaselt Üldkohus keeldus esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 56, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 ja komisjoni puhul kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77 ekslikult tegemast järeldusi 17. juuni 1993. aasta kohtuotsuse Arauxo-Dumay vs. komisjon (T-65/92, EU:T:1993:47) punktist 33, lugeda edutuks. Isegi kui eeldada, et see argument on põhjendatud, põhinevad Üldkohtu järeldused olukordade võrreldavuse kohta piisavalt põhjendustel, mis on esitatud vastavalt esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 51–55 ja 58, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 50–54 ja 57 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 72–76 ja 79, sõltumata vastavalt nende kohtuotsuste punktides 56, 57 ja 77 esitatud kaalutlustest.
- 114 Sellest järeldub, et esimese väite kolmas osa ja teine väide kohtuasjas C-116/21 P, esimese väite kolmas osa ja teise väite kaks esimest osa kohtuasjas C-117/21 P, teise väite kolmas osa ja kolmanda väite kaks esimest osa kohtuasjas C-118/21 P ning esimene väide kohtuasjades C-138/21 P ja C-139/21 P tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Esimese väite kaks esimest osa kohtuasjades C-116/21 P ja C-117/21 P, teise väite kaks esimest osa kohtuasjas C-118/21 P ning teine väide kohtuasjades C-138/21 P ja C-139/21 P

Poolte argumendid

- 115 Nende väidetega heidavad komisjon ja teine võimalusena nõukogu Üldkohtule sisuliselt ette, et viimane rikkus vaidlustatud kohtuotsustes õigusnormi kohtuliku kontrolli ulatuse osas.

- 116 Need kaks institutsiooni, keda toetab parlament, leiavad, et kahe esimese vaidlustatud kohtuotsuse punkti 48 teises lauses ja komisjoni puhul kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70 kohaldas Üldkohus liidu kohtupraktikat, mis on välja kujunenud personalipoliitika valikute täiesti erinevas kontekstis olukordades, kus seadusandjal on mitu võimalust. Nii järeldas Üldkohus eelkõige esimese vaidlustatud kohtuotsuse 80, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 84 ja komisjoni puhul kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 105 ekslikult, et liidu seadusandja valik seoses personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 sätestatud abielu miinimumkestusega on lihtsalt „ebamõistlik“. Seda tehes teostas Üldkohus kontrolli, mis ületab asjaomase meetme „ilmselgelt sobimatu või ebasobiva“ laadi kontrolli, arvestades pädevate institutsioonide taotletava eesmärgiga, milleks käesoleval juhul on õiguste kuritarvitamise ja pettuste vältimine ning liidu rahaliste vahendite kaitsmine. Üldkohus asendas sel viisil liidu seadusandja hinnangu enda omaga ja ületas seega seaduslikkuse kontrolli piire.
- 117 Mis puudutab liidu rahaliste vahendite kaitsmise eesmärki, siis heidab nõukogu Üldkohtule ette, et viimane jättis analüüsivõime personalieeskirjade VIII lisa artiklit 20, arvestades seda eesmärki laiemas tähenduses seoses pettustevastase võitluse eesmärgiga. Lisaks asjaolule, et Üldkohus oleks pidanud analüüsima, kas see säte oli nende eesmärkide seisukohast ilmselgelt ebasobiv, väidab nõukogu, et Üldkohus leidis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 83 ja teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 87 väärtalt, et isegi selle säte puudumisel ei oleks liidu pensioniskeemi finantstasakaalu ohustatud. Liit pidi nimelt välja töötama süsteemi, mis võib ära hoida pettust võimaldavaid olukordi, mis tulenevad liidu pensionile jäänud ametnike sõlmitud näilikest abieludest.
- 118 Komisjon väidab lisaks, et kuigi Üldkohus kinnitas, et ta tugineb oma hinnangus VIII lisa artikli 20 õiguspärasuse kohta harta artiklitele 20 ja 21, kaldus ta kõrvale Euroopa Kohtu praktikast, mille kohaselt ei saa liidu akti õiguspärasuse hindamine põhiõigustest lähtudes igal juhul põhineda väidatel, mis tuginevad selle akti tagajärgedele üksikjuhtumil. Nimelt tõi Üldkohus esile erilise ebasoodsa olukorra, milles mõni isik võib ennast leida, ning tugines esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 77 ja 78, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 81 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 101–103 lisaks käesoleva kohtuasja faktiliste asjaolude eripärale, et teha otsus selle kohta, kas personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 on õigusvastane.
- 119 VW leiab, et heites Üldkohtule ette, et viimane teostas kontrolli liidu seadusandja tehtud valiku „ebamõistlikkuse“ üle, tõlgendavad komisjon ja nõukogu esimest vaidlustatud kohtuotsust valesti. Nimelt analüüsis Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 69–74 seda, kas see valik oli „ilmselgelt ebamõistlik“, mõistes seda „ebasobiva“ tähenduses. Leides, et Üldkohus järgis proportsionaalsuse analüüsimise õiget loogikat, nagu see tuleneb liidu kohtute praktikast, väidab VW, et Üldkohus leidis õigesti, et isegi kui tunnistada õiguspäraseks eesmärk võidelda pettuste vastu, on meede, mille eesmärk on kehtestada ümberlukkamatu eelduse alusel abielu miinimumkestus, mis on viis korda pikem kui lisa artiklis 18 nõutud kestus, ilmselgelt ebasobiv ja see läheb kaugemale sellest, mis on vajalik, et tagada pettuste puudumine.
- 120 Lisaks leiab VW, et vastupidi sellele, mida väidab komisjon, märkis Üldkohus lisaks tema faktilise ja perekondliku olukorraga seotud kaalutlustele esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61, et erinev kohtlemine ei aseta ebasoodsamasse olukorda mitte ainult tema enda, vaid üldisemalt kõik endise ametniku elusolevad abikaasad, kes abiellusid pärast teenistusest lahkumist ja seega kõik personalieeskirjade artikli 20 kohaldamisalasse kuuluvad abikaasad.

- 121 BT, keda toetab AIACE Internationale, leiab samuti, et Üldkohus väljendas teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 61 ennast üldiselt, ilma et ta oleks viidanud konkreetselt tema juhtumile ja ilma et ta oleks esitanud argumente juhtumi faktiliste asjaolude kohta.
- 122 Lisaks väidab BT, nagu Euroopa Kohus leidis 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsuses HK vs. komisjon (C-460/18 P, EU:C:2019:1119), et personalieeskirjade VIII lisa artiklites 17 ja 18 ette nähtud tingimus abielu üheaastase miinimumkestuse kohta ei olnud toitjakaotuspensioni määramise eesmärki arvestades diskrimineeriv või ilmselgelt ebasobiv, pidi Üldkohus analüüsima, kas selle lisa artiklis 20 ette nähtud tingimus abielu viieaastase miinimumkestuse kohta ei olnud diskrimineeriv, ilmselgelt ebasobiv ja vajalik, et saavutada liidu seadusandja seatud eesmäärke. Üldkohus analüüsis seda aga üksikasjalikult teises vaidlustatud kohtuotsuses.
- 123 RN väidab, et komisjoni argument, et Üldkohus eiras oma kohtuliku pädevuse ulatust, ei ole selge ja on seega vastuvõetamatu, kuna komisjon ei täpsusta, millisest toitjakaotuspensioniga taotletud eesmärgist lähtudes oleks pidanud personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õiguspärasust käsitlema. Igal juhul leiab RN, et Üldkohus hindas elusolevate abikaasade olukorda, lähtudes eesmärgist hüvitada nendele abikaasadele endise ametniku surma tõttu saamata jäänud sissetulekute kaotus.
- 124 RN väidab lisaks, et vastupidi komisjoni väidetele ei käsitletud Üldkohus personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 kehtivuse hindamisel lihtsalt selle sätte kohaldamist käesolevas asjas, vaid märkis kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 83 ja 103, et see sätte asetab erilisel ebasoodsasse olukorda kõik isikute kategooriad, kelleks on elusolevad abikaasad, kes on abiellunud endise ametnikuga.

Euroopa Kohtu hinnang

- 125 Kõigepealt tuleb tõdeda, et vastupidi RNi väidetele ei ole komisjoni argument, et Üldkohus eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust, ebaselge ega ole seega käesoleva kohtuotsuse punktis 43 meenutatud kohtupraktikat arvestades vastuvõetamatu. Nimelt heidab see institutsioon selle argumendiga Üldkohtule ette, et viimane ei kohaldanud nõuetekohaselt kriteeriumi, millest lähtudes tuli hinnata personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õiguspärasust.
- 126 Sisulistes küsimustes tuleb märkida, et Üldkohus tuletas esimese ja teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 46–48 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 68–70 meelde harta artikli 52 lõikes 1 nimetatud nõudeid ja kohtupraktikat, mida kohaldatakse erineva kohtlemise proportsionaalsuse kontrollimiseks. Seejärel leidis ta esimese ja teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 49 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 71, et kui personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 osutatud olukorrad on võrreldavad, peab ta niisiis kontrollima, kas ei ole ebamõistlik, et liidu seadusandja leiab, et kehtestatud erinev kohtlemine võib olla sobiv ja vajalik sellise üldist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks, mida taotletakse personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 ette nähtud abielu miinimumkestuse tingimusega. Olles jõudnud järeldusele, et olukorrad on võrreldavad, viis ta selle analüüsi läbi esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktist 65, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktist 66 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktist 90 alates.
- 127 Ent nagu märgivad komisjon ja nõukogu, keda toetab parlament, tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et selliste personalieeskirjade normide korral, nagu on kõne all käesolevas asjas, ja võttes arvesse liidu seadusandjale selles osas kuuluvat ulatuslikku kaalutusõigust, rikutakse harta artikliga 20 kaitstud võrdse kohtlemise põhimõtet üksnes siis, kui seadusandja on erinevalt

kohelnud asjaomaste õigusnormidega taotletava eesmärgi seisukohalt meelevaldselt või ilmselgelt ebasobivalt (vt selle kohta 25. märtsi 2021. aasta kohtuotsus Alvarez y Bejarano jt vs. komisjon, C-517/19 P ja C-518/19 P, EU:C:2021:240, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 128 Tuleb asuda seisukohale, et see kohtupraktika on kohaldatav harta artikli 52 lõikega 1 kehtestatud proportsionaalsuse nõude kontrollimisel.
- 129 Käesoleval juhul leidis Üldkohus esimese ja teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 49 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 71, et ta peab kontrollima, kas liidu seadusandja arvates ei ole ebamõistlik asuda seisukohale, et kehtestatud erinev kohtlemine võib olla sobiv ja vajalik üldist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks, mida on taotletud personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 ette nähtud abielu miinimumkestuse tingimusega. Ta oleks pidanud piirduma selle kontrollimisega, kas selles sättes koostoimes selle lisa artikliga 18 kehtestatud erinev kohtlemine ei ole taotletavast üldist huvi pakkuvast eesmärgist lähtudes meelevaldne või ilmselgelt ebasobiv. Nii toimides eiras ta oma kohtuliku kontrolli ulatust, kui ta hindas proportsionaalsuse nõuet ebaõigesti ja rikkus seega õigusnormi. Ilma selle õigusnormi rikkumiseta oleks Üldkohus pidanud lähtuma teistsugusest arutluskäigust ja tegema vajaduse korral muid järeldusi kui need, milleni ta jõudis esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktides 80, 85 ja 87, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktides 84, 90 ja 92 ning kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 105, 110 ja 112.
- 130 See kohtuliku kontrolli eiramine kajastub ka esimese vaidlustatud kohtuotsuse punktis 69, teise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 71 ja kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktis 94. Üldkohus analüüsis nimelt nendest punktidest lähtudes, kas personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 ette nähtud tingimus abielu viieaastase miinimumkestuse kohta eraldi võetuna ja sõltumata selle lisa artiklis 18 ette nähtud üheaastasest tingimusest on harta artikli 52 lõike 1 raames proportsionaalne selles mõttes, et see ei lähe ilmselgelt kaugemale sellest, mis on vajalik liidu seadusandja taotletava eesmärgi saavutamiseks. Ent nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 128, oleks Üldkohus isegi harta selle sätte raames pidanud piirduma analüüsimisega, kas käesolevas asjas tuvastatud erinev kohtlemine ehk asjaolu, et abielu miinimumkestuse tingimus on personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 kohaldamisalasse kuuluvates olukordades viis korda pikem kui selle lisa artiklis 18 nimetatud olukordade puhul, samas kui kõik need olukorras on võrreldavad, tuleb pidada meelevaldseks või ilmselgelt ebasobivaks, lähtudes liidu seadusandja taotletud eesmärgist, mis on mõlemal sätteil ühine.
- 131 Neil asjaoludel ja ilma, et oleks vaja analüüsida komisjoni ja nõukogu ülejäänud argumente, tuleb nõustuda apellatsioonkaebuse esimese väite kahe esimese osaga kohtuasjades C-116/21 P ja C-117/21 P, apellatsioonkaebuse teise väite kahe esimese osaga kohtuasjas C-118/21 P ning apellatsioonkaebuse teise väitega kohtuasjades C-138/21 P ja C-139/21 P.
- 132 Seega, ilma et oleks vaja analüüsida kolmandat väidet kohtuasjas C-116/21 P, teise väite kolmandat osa ja kolmandat väidet kohtuasjas C-117/21 P, kolmanda väite kolmandat osa ja neljandat väidet kohtuasjas C-118/21 P, kolmandat ja neljandat väidet kohtuasjas C-138/21 P ning kolmandat väidet kohtuasjas C-139/21 P, tuleb apellatsioonkaebused rahuldada ja tühistada kolm vaidlustatud kohtuotsust.

Hagi Üldkohtus

- 133 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu teise lause kohaselt võib Euroopa Kohus teha Üldkohtu otsuse tühistamise korral asja suhtes ise lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.
- 134 Arvestades eelkõige asjaolu, et kohtuasjades T-243/18, T-315/19 ja T-442/17 RENV esitatud tühistamishagid põhinevad väidetal, mida on Üldkohtus võistlevas menetluses käsitletud ja mille analüüsimiseks ei ole vaja võtta ühtegi täiendavat menetlust korraldavat meedet või teha menetlustoimingut, tuleb asuda seisukohale, et menetlusstaadium lubab nende hagide üle otsustada ning nende kohta tuleb teha lõplik otsus.
- 135 Selleks et Euroopa Kohtu käsutuses oleks kohtuasjade täielik toimik, palus Euroopa Kohtu kantselei ettekandja-kohtuniku vastavasisulisel taotluse alusel 21. jaanuaril 2022 Üldkohtu kantseleil edastada kohtuasjades T-243/18 ja T-315/19 peetud kohtuistungite helisalvestised. Üldkohtu kantselei rahuldab selle taotluse 25. jaanuaril 2022.

Hagi kohtuasjas T-243/18

- 136 VW esitas kohtuasjas T-243/18 Üldkohtule esitatud hagi põhjendamiseks sisuliselt kaks väidet, mis esimese võimalusena puudutavad personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväidet ja teise võimalusena personalieeskirjade VIII lisa artikli 27 väära tõlgendamist. Teise võimalusena väitis ta samuti, et see säte on õigusvastane osas, mis puudutab harta artikliga 20 kaitstud võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist.

Esimene väide, mis puudutab personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväidet

- 137 VW leiab esimeses väites kohtuasjas T-243/18, et personalieeskirjade VIII lisa artikliga 20 on rikutud võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtet, mis on kaitstud vastavalt harta artikliga 20 ja artikliga 52, selles osas, milles artikliga 20 kehtestatud tingimus abielu viieaastase miinimumkestuse kohta, samas kui personalieeskirjade VIII lisa artiklis 18 on ette nähtud vaid üheaastane kestus, jätab ta ilma toitjakaotuspensionist.
- 138 Komisjon, keda toetab parlament, vaidleb neile argumentidele vastu.
- 139 Olgu märgitud, et harta artikli 52 lõike 1 kohaselt tohib hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.
- 140 Lisaks on harta artikliga 20 tagatud võrdse kohtlemise põhimõtte liidu õiguse üldpõhimõtte, mille spetsiifilisem väljendus on harta artikli 21 lõikes 1 sätestatud diskrimineerimiskeeld (29. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Veselibas ministrija, C-243/19, EU:C:2020:872, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika). Neid kahte põhimõtet on meenutatud ka personalieeskirjade artiklis 1d.
- 141 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et harta artikli 21 lõikes 1 sätestatud vanuse alusel diskrimineerimise keeld on liidu õiguse üldpõhimõttena imperatiivne, kusjuures see keeld on iseenesest piisav, et isikutel tekiks subjektiivne õigus, millele nad saavad liidu õiguse

kohaldamisalasse jäävat valdkonda puudutavas vaidluses vahetult tugineda (17. aprilli 2018. aasta kohtuotsus Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika). Sama peab kehtima ka harta artiklis 20 ette nähtud võrdse kohtlemise või võrdsuse üldpõhimõtte kohta.

- 142 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 95 on juba märgitud, nõuab võrdse kohtlemise üldpõhimõtte liidu seadusandjalt vastavalt harta artikli 52 lõike 1 nõuetele, et võrreldavaid olukordi ei käsitletak erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletak ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud. Erinev kohtlemine on põhjendatud, kui see põhineb objektiivsel ja mõistlikul kriteeriumil, see tähendab, kui see on kooskõlas õiguspärase eesmärgiga, mida asjasse puutuvate õigusnormidega saavutada soovitakse, ja kui erinevus on selle kohtlemisega taotletud eesmärgi suhtes proportsionaalne (22. mai 2014. aasta kohtuotsus Glatzel, C-356/12, EU:C:2014:350, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 143 Nagu juba on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 96, tuleb nõuet, et olukorrad peavad olema võrreldavad selleks, et saaks otsustada võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise üle, hinnata selliselt, et võetakse arvesse kõiki asjaolusid, mis neid olukordi iseloomustavad, ja lähtutakse eelkõige kõnealuse eristamise kehtestanud riigisisese akti esemest ja eesmärgist, kusjuures arvestada tuleb selle valdkonna põhimõtteid ja eesmarke, kuhu käsitletav akt kuulub. Kui nimetatud olukorrad ei ole võrreldavad, ei riku asjaomaste olukordade erinev kohtlemine ka harta artikliga 20 tagatud õigust võrdsusele seaduse ees.
- 144 Lisaks tuleb meenutada käesoleva kohtuotsuse punktis 127 mainitud Euroopa Kohtu praktikat, mille kohaselt selliste personalieeskirjade normide korral, nagu on kõne all käesolevas asjas, ja võttes arvesse liidu seadusandjale selles osas kuuluvat ulatuslikku kaalutusõigust, rikutakse võrdse kohtlemise põhimõtet üksnes siis, kui seadusandja on erinevalt kohelnud asjaomaste õigusnormidega taotletava eesmärgi seisukohalt meelevaldselt või ilmselgelt ebasobivalt.
- 145 Personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväidet, mille VW esitas kohtuasjas T-243/18, tuleb analüüsida selle kohtupraktika ja harta artikli 52 lõike 1 nõudeid arvestades, lähtudes harta artiklitest 20 ja 52.
- 146 Esiteks, mis puudutab personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 nimetatud olukordade võrreldavust, siis tuleb käesoleva kohtuotsuse punktides 98–113 esitatud põhjustel asuda seisukohale, et need olukorrad on võrreldavad.
- 147 Teiseks tuleb tõdeda, et nähes personalieeskirjade VIII lisa nendes sätetes ette erineva abielu miinimumkestuse, kohtles liidu seadusandja võrreldavaid olukordi erinevalt.
- 148 Kolmandaks tuleb analüüsida, kas see erinev kohtlemine on kooskõlas harta artikliga 20 selles osas, milles see vastab harta artikli 52 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 139.
- 149 Esimesena on selge, et erinev kohtlemine on ette nähtud seadusega harta artikli 52 lõike 1 tähenduses, kuna see tuleneb personalieeskirjade VIII lisa artiklist 20 koostoimes selle lisa artikliga 18. Need liidu õigusnormid näevad täpselt ette arvulised abielu miinimumkestuse tingimused, mis määravad kindlaks võrdse kohtlemise õiguse teostamise piirangu ulatuse (vt selle nõude ulatuse kohta, mille kohaselt peab põhiõiguste teostamise igasugune piiramine olema ette nähtud seadusega, 26. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-401/19, EU:C:2022:297, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 150 Teisena arvestab piirang, mis on toitjakaotuspensionide süsteemi tehtud kõnealuse erineva kohtlemisega, võrdse kohtlemise põhimõtte põhisisuga vastavalt harta artikli 52 lõikele 1. Nimelt ei sea see piirang seda põhimõtet iseenesest kahtluse alla, kuna see puudutab üksnes piiratud küsimust abielu miinimumkestuse tingimuse kohta, mida surnud ametnike või surnud endiste ametnike elusolevad abikaasad peavad toitjakaotuspensioni saamiseks täitma, ilma et abikaasadelt võetaks võimalust saada sellist pensioni personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 ette nähtud juhtudel.
- 151 Kolmandana vastab see piirang üldist huvi pakkuvale eesmärgile harta artikli 52 lõike 1 tähenduses, milleks on vältida õiguste kuritarvitamist ja pettusi, kuna nende keeld on liidu õiguse üldpõhimõtte, mida õigussubjektid peavad järgima (6. veebruari 2018. aasta kohtuotsus Altun jt, C-359/16, EU:C:2018:63, punkt 49). Euroopa Kohus on nimelt juba otsustanud, et sellise tingimuse eesmärk, mille kohaselt abielu peab olema kestnud mingi aja selleks, et elusolev abikaasa saaks toitjakaotuspensioni, on tagada, et asjaomaste isikute vahelised suhted on tegelikud ja püsivad (vt selle kohta 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus HK vs. komisjon, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punkt 89). Tegemist on ühtse kriteeriumiga, mida kohaldatakse vahet tegemata kõigile elusolevatele abikaasadele, kes on hõlmatud personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 18 ja 20, ning mille eesmärk ei ole eeldada, et elusolevad abikaasad on toime pannud kuritarvituse või pettuse, vaid vältida sellise kuritarvitamise või pettuste toimepanemist.
- 152 Neljandana, mis puudutab proportsionaalsuse analüüsimist, siis tuleb liidu õigusnormi õiguspärasuse kontrolli raames, arvestades võrdse kohtlemise põhimõtet ja kuna liidu seadusandjal on personalieeskirjade normide valdkonnas ulatuslik kaalutusõigus, kontrollida, nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 127 ja 144, kas juhul, kui on kehtestatud abielu viieaastane miinimumkestus elusolevatele abikaasadele, kes on ametnikuga abiellunud pärast viimase teenistusest lahkumist, samas kui miinimumkestus on personalieeskirjade VIII lisa artikli 18 alusel üksnes üks aasta juhul, kui abielu on sõlmitud ametnikuga siis, kui ta on veel teenistuses, on selle lisa artikliga 20 ette nähtud meelevaldne või ilmselgelt ebasobiv erinev kohtlemine, kui lähtuda käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis meenutatud üldist huvi pakkuvast eesmärgist.
- 153 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et personalieeskirjade VIII lisa artiklis 17 ette nähtud üheaastase miinimumkestuse tingimus ei ole sellest eesmärgist lähtudes meelevaldne ega ilmselgelt ebasobiv, kusjuures see analüüs kehtib *mutatis mutandis* personalieeskirjade VIII lisa artiklis 18 ette nähtud üheaastase miinimumkestuse tingimuse puhul (vt analoogia alusel 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus HK vs. komisjon, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punkt 90).
- 154 Nagu komisjon, keda toetavad nõukogu ja parlament, märkis sisuliselt oma menetlusdokumentides ja Üldkohtus toimunud kohtuistungil, ei ole meelevaldne ega ilmselgelt ebasobiv nõuda personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 pikemat abielu miinimumkestust, kui on ette nähtud selle lisa artiklis 18. Kõnealuses artiklis 20 nimetatud juhul, mida iseloomustab asjaolu, et abielu sõlmitakse pärast ametniku teenistusest lahkumist, võib kuritarvitusele või pettusele õhutada see, et ametniku surm on ootuspärasem ja see võib juhtuda üsna varsti, kuna – nagu käesoleval juhul – teenistusest lahkutakse pensionile jäämisega personalieeskirjade artikli 52 tähenduses.
- 155 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et kehtestades personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 abielu viieaastase miinimumkestuse, et vältida kuritarvitusi ja pettusi, samas kui see kestus on selle lisa artikliga 18 hõlmatud olukordades vaid üks aasta, ei ole liidu seadusandja talle kuuluva ulatusliku kaalutusõiguse raames meelevaldselt või ilmselgelt ebasobivalt erinevalt kohelnud.

156 Eeltoodust tuleneb, ilma et oleks vaja analüüsida eesmärki kaitsta liidu finantshuve, millele komisjon Üldkohtus toimunud istungil viitas, et personalieeskirjade VIII lisa artikliga 20 kehtestatud erinev kohtlemine on harta artikliga 20 kooskõlas.

157 Seetõttu tuleb esimene väide, mis puudutab personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväidet, tagasi lükata.

Teine väide, mis puudutab personalieeskirjade VIII lisa artikli 27 väära tõlgendamist ja selle sätte õigusvastasuse vastuväidet

158 Teises väites leiab VW kohtuasjas T-243/18, et komisjon rikkus personalieeskirjade VIII lisa artikli 27 tõlgendamisel õigusnormi, kuna VW arvates saab seda sätet tõlgendada üksnes nii, et see puudutab olukorda, kus abielu on sõlmitud pärast abielulahutust erinevate isikute vahel. Teise võimalusena väidab VW, et see säte on õigusvastane, kuna see rikub võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtet, mis on kaitstud vastavalt harta artikliga 20 ja artikliga 52.

159 Komisjon, keda toetavad parlament ja nõukogu, vaidleb neile argumentidele vastu, viidates eelkõige personalieeskirjade VIII lisa artikli 27 selgele sõnastusele. Pärast seda, kui komisjon väitis kostja vastuses, et teine väide on vastuvõetamatu, tunnistas ta vasturepliigis, et ta loobub sellest vastuvõetamatuse vastuväitest seoses selle väite peamise osaga, jäädes samas selle väite teisena esitatud osa juurde. Viimati nimetatud kohta märgib ta eelkõige, et personalieeskirjade VIII lisa artikli 27 õigusvastasuse vastuväide on vastuvõetamatu, kuna hagiavaldus ei ole teise väite selle osaga seoses piisavalt selge.

160 Mis puudutab esiteks õigusnormi rikkumist, mille komisjon personalieeskirjade VIII lisa artikli 27 tõlgendamisel väidetavalt toime pani, siis tuleb märkida, nagu rõhutab komisjon oma kostja vastuses, et selle artikli selge sõnastuse kohaselt reguleerib see artikkel üksnes ametniku või endise ametniku lahutatud abikaasade toitjakaotuspensionid. Ilma et oleks vaja tõlgendada selle artikli kolmandas lõigus kasutatud mõistet „abiellub uuesti“, on selge, et tema abikaasa surma kuupäeval oli VW abielus, mitte lahutatud endisest ametnikust, mistõttu ei kuulunud ta toitjakaotuspensionid saamise õiguse osas mitte personalieeskirjade VIII lisa artikli 27 kohaldamisalasse, vaid üksnes selle lisa artikli 20 kohaldamisalasse. Nagu tuleneb esimese väite tagasilükkamisest, ei ole see artikkel õigusvastane ega jäta iseenesest VW olukorras olevaid elusolevaid abikaasasid ilma võimalusest saada toitjakaotuspensionid, kui artiklis 20 sätestatud tingimused on täidetud.

161 Teiseks, mis puudutab vastuväidet, et personalieeskirjade VIII lisa artikkel 27 on õigusvastane, siis tuleb meenutada, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklist 21 ja Üldkohtu kodukorra artiklist 76 tuleneb, et esimeses kohtuastmes esitatud hagiavalduses tuleb eelkõige märkida hagi ese piisavalt selgelt ja täpselt, et kostja saaks valmistuda enda kaitseks ja liidu kohus saaks teostada oma kontrolli. Eelkõige peavad nõuded olema esitatud üheselt mõistetavalt, et vältida seda, et liidu kohus teeb otsuse *ultra petita* või jätab mõne väite kohta seisukoha võtmata (vt selle kohta 3. detsembri 2019. aasta kohtumäärus *WB vs. komisjon*, C-271/19 P, ei avaldata, EU:C:2019:1037, punkt 15 ja seal viidatud kohtupraktika).

162 Kuigi formaalselt on VW hagiavalduses teise väite raames esitatud kaks osa, tuleb tõdeda, et asjaolud, mis on esitatud teise väite teise osa toetuseks ja mis on esitatud esimese osaga võrreldes teise võimalusena, on liiga kokkuvõtlikud, et liidu kohus saaks hinnata selle võimalikku põhjendatust. Nii selle pealkiri kui ka sisu sisaldavad üldisi kaalutlusi, mis ei võimalda selle

konkreetsset analüüsi läbi viia. Eelkõige ei ole hagiavalduses kuidagi selgitatud, kuidas personalieeskirjade VIII lisa artikkel 27 rikub võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtet, mis on kaitstud vastavalt harta artikliga 20 ja artikliga 52.

- 163 Sellest tuleneb, et mis puudutab teise väite teist osa, siis on VW esitatud hagiavaldus vastuolus Üldkohtu kodukorra artikli 76 punkti d nõuetega ning on seetõttu vastuvõetamatu.
- 164 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teine väide tagasi lükata ja seega jätta VW hagi kohtuasjas T-243/18 rahuldamata.

Hagi kohtuasjas T-315/19

- 165 Üldkohtule kohtuasjas T-315/19 esitatud hagi põhjendamiseks esitas BT, keda toetab AIACE Internationale, kaks väidet. Esimese väite kohaselt on personalieeskirjade VIII lisa artiklis 20 sätestatud tingimus abielu viieaastase miinimumkestuse kohta õigusvastane ja teise väite kohaselt on rikutud personalieeskirjade artiklit 1d.
- 166 Komisjon, keda toetavad parlament ja nõukogu, vaidleb neile argumentidele vastu.
- 167 Kõigepealt tuleb märkida, et kogu Üldkohtus esitatud BT arutluskäik põhineb sisuliselt võrdse kohtlemise ja vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtte rikkumisel personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 alusel koostoimes selle lisa artikliga 18. Seega esitab BT hoolimata hagiavalduses kahe väite formaalsest esitamisest ainult ühe väite, mille kohaselt personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 on nendest põhimõtetest lähtudes õigusvastane.
- 168 Lisaks tuleb märkida, et BT täpsustas repliigis ja seejärel Üldkohtu istungil, et ta viitab ka personalieeskirjade artikli 1d lõikes 6 sätestatud hoolitsemiskohustuse rikkumisele. Hagiavalduses on tõepoolest mainitud üksnes artikli 1d rikkumist, mistõttu võib asuda seisukohale, et BT viitas kaudselt personalieeskirjade selle artikli lõikele 6. Siiski ei nähtu argumentidest, mille BT esitas Üldkohtule esitatud hagiavalduses, et ta soovis ette heita hoolitsemiskohustuse mis tahes rikkumist, vaid tema argumendid keskendusid üksnes võrdse kohtlemise ja vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtte rikkumisele. Lisaks tuleb sellega seoses rõhutada, et kostja vastuses ei mõistnud komisjon teist väidet nii, et see puudutab hoolitsemiskohustuse rikkumist.
- 169 Seega tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 161 viidatud kohtupraktika alusel ja arvestades asjaolu, et komisjon väitis Üldkohtu istungil, et hoolitsemiskohustusel põhinev väide on vastuvõetamatu, asuda seisukohale, et käesoleva kohtuotsuse punktis 165 viidatud teist väidet, nagu ka esimest väidet, ei saa mõista nii, et see hõlmab personalieeskirjade artikli 1d lõikes 6 sätestatud hoolitsemiskohustuse rikkumist.
- 170 Neid sissejuhatavaid kaalutlusi arvestades tuleb analüüsida ainsat väidet, et personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 on õigusvastane võrdse kohtlemise ja vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõttest lähtudes.
- 171 Mis puudutab sellega seoses esiteks väidet, et personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 on õigusvastane osas, milles see tugineb võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele niisugusena, nagu see on kaitstud harta artikliga 20 ja mida on meenutatud personalieeskirjade artiklis 1d, siis tuleb viidata käesoleva kohtuotsuse punktidele 139–156 ja lükata samadel põhjustel ainsa väite esimene osa tagasi.

- 172 Mis puudutab teiseks väidet, et personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 on õigusvastane osas, milles see tugineb vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtte rikkumisele, nagu see on kaitstud harta artikli 21 lõikega 1 ja mida on meenutatud personalieeskirjade artiklis 1d, siis tuleb esimesena meenutada, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 146, et personalieeskirjade VIII lisa artiklites 18 ja 20 nimetatud olukorrad on võrreldavad.
- 173 Teisena tuleb märkida, et nähes artiklites 18 ja 20 ette erinevad abielu miinimumkestused, kohtles liidu seadusandja erinevalt kaudselt vanuse alusel.
- 174 Nimelt ühelt poolt, nagu on tõdetud käesoleva kohtuotsuse punktides 99 ja 154, erinevad personalieeskirjade VIII lisa artiklitega 18 ja 20 hõlmatud olukorrad abielu sõlmimise kuupäevast lähtudes sõltuvalt sellest, kas ametnik on teenistusest lahkunud või mitte, nagu see tuleneb personalieeskirjade artiklist 47, ning teiselt poolt lahkutakse teenistusest peamiselt – ja nagu sisuliselt nähtub poolte ühtelangevatest argumentidest – pensionile jäämise tulemusel personalieeskirjade artikli 52 tähenduses. Võttes aga arvesse asjaolu, et kõige laiemas tähenduses kohaldamisel on artiklis 52 ette nähtud, nagu BT rõhutab oma Üldkohtule esitatud repliigis, et personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 tähenduses vanaduspensioni saavate ametnike pensionile jäämine vanus võib olla 58.–70. eluaasta vahel, siis tuleb tõdeda, et artiklis 20 nimetatud endised ametnikud on tavaliselt abiellunud kõrgemas vanuses kui endised ametnikud personalieeskirjade VIII lisa artikli 18 tähenduses.
- 175 Sellest järeldub, et personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 koostoimes selle lisa artikliga 18 kehtestab kaudse erineva kohtlemise ametniku vanuse alusel, kusjuures tuleb täpsustada, et asjaolu, et ametnikud võivad personalieeskirjade artikli 52 alusel jääda pensionile ja saada kõige äärmuslikumatel juhtudel vanaduspensioni 12aastase vanusevahega, ei ole piisav, et eitada, et see erinev kohtlemine toimub tõesti vanuse alusel (vt selle kohta 2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus *Comune di Gesturi*, C-670/18, EU:C:2020:272, punktid 26–28).
- 176 Kolmandana tuleb viidata käesoleva kohtuotsuse punktidele 148–154 ja samadel põhjustel järeldada – ilma et oleks vaja analüüsida liidu finantshuvide kaitse eesmärki, mille komisjon esitas Üldkohtule esitatud vasturepliigis –, et personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 sätestatud kaudselt vanuse alusel erinev kohtlemine on kooskõlas vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõttega, mis on tagatud harta artikli 21 lõikega 1 ja mida on meenutatud personalieeskirjade artiklis 1d.
- 177 Seega tuleb ainsa väite teine osa, mis puudutab personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasust vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtte seisukohast, tagasi lükata.
- 178 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb tagasi lükata ainus väide, mis puudutab personalieeskirjade VIII lisa artikli 20 õigusvastasuse vastuväidet, ja seega ka BT hagi kohtuasjas T-315/19.

Hagi kohtuasjas T-442/17 RENV

- 179 Kõigepealt tuleb meenutada, et Euroopa Kohus võib teha ise asja suhtes lõpliku kohtuotsuse üksnes tema menetluses oleva kohtuasja piires (23. novembri 2021. aasta kohtuotsus *nõukogu vs. Hamas*, C-833/19 P, EU:C:2021:950, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 180 RN esitas kohtuasjas T-442/17 RENV Üldkohtus esitatud hagi põhjendamiseks kolm väidet. Kuna Üldkohus lükkas esimese ja kolmanda väite tagasi kolmandas vaidlustatud kohtuotsuses ja RN ei vaidlustanud vastuapellatsioonkaebuses selle kohtuotsuse nende osade põhjendatust, mis

käsitlevad neid kahte väidet, siis ei sea nimetatud kohtuotsuse tühistamine Euroopa Kohtu poolt seda kohtuotsust kahtluse alla osas, milles Üldkohus need väited tagasi lükkas. Nimelt oleks RN võinud esitada vastuapellatsioonkaebuse, et vaidlustada esimeses kohtuastmes esitatud kõnealuse seitsme esimese väite tagasilükkamine Üldkohtu poolt, kuna Euroopa Kohtu kodukorra artikli 178 lõikes 1 on sätestatud, et vastuapellatsioonkaebuses võib nõuda Üldkohtu lahendi täielikku või osalist tühistamist, piiramata nende nõuete ulatust Üldkohtu lahendiga, nagu see on esitatud selle lahendi resolutsioonis, erinedes selles osas selle kodukorra artikli 169 lõikest 1, mis käsitleb apellatsioonkaebuse nõudeid. Kuna sellist vastuapellatsioonkaebust ei ole esitatud, on kolmandal vaidlustatud kohtuotsusel seadusjõud osas, mis puudutab esimese ja kolmanda väite tagasilükkamist (vt analoogia alusel 23. novembri 2021. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Hamas, C-833/19 P, EU:C:2021:950, punktid 81 ja 82 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 181 Sellest järeldub, et Euroopa Kohus peab kohtuasjas T-442/17 RENV esitatud hagi raames tegema otsuse ainult teise väite kohta, mille RN Üldkohtus esitas. Sellega seoses tuleb märkida, et komisjon vaidleb Üldkohtus vastu selle väite vastuvõetavusele. See vastuvõetamatuse vastuväide tuleb siiski tagasi lükata samadel põhjustel kui need, mille esitas Üldkohus kolmanda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 62 ja 63 ning millele komisjon oma apellatsioonkaebuses ka vastu ei vaielnud.
- 182 Neid sissejuhatavaid kaalutlusi arvestades tuleb märkida, et RN väidab oma teise väitega, et personalieeskirjade VIII lisa artikkel 20 koostoimes selle lisa artikliga 18 on õigusvastane, kuna see rikub võrdse kohtlemise põhimõtet ja vanuse alusel diskrimineerimise keelu põhimõtet, mis on tagatud vastavalt harta artikliga 20 ja artikli 21 lõikega 1 ning mida on meenutatud personalieeskirjade artiklis 1d, ning proportsionaalsuse põhimõtet.
- 183 Komisjon, keda toetab nõukogu, vaidleb neile argumentidele vastu.
- 184 Sellega seoses tuleb viidata käesoleva kohtuotsuse punktidele 171–176 ja lükata samadel põhjustel tagasi teine väide ning seega jätta RNi hagi kohtuasjas T-442/17 RENV rahuldamata.

Kohtukulud

- 185 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotuse.
- 186 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluses, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 187 Kuna VW on pärast apellatsioonkaebuste rahuldamist kohtuvaidluse kaotanud ning komisjon ja nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb VW kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja nende kahe institutsiooni kohtukulud nii esimeses kohtuastmes kohtuasjas T-243/18 kui ka käesolevates apellatsioonimenetlustes kohtuasjades C-116/21 P ja C-139/21 P.
- 188 Kuna BT on pärast apellatsioonkaebuste rahuldamist kohtuvaidluse kaotanud ning komisjon ja nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb BT kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista temalt välja nende kahe institutsiooni kohtukulud nii esimeses kohtuastmes kohtuasjas T-315/19 kui ka käesolevates apellatsioonimenetlustes kohtuasjades C-117/21 P ja C-138/21 P.

- 189 Kuna RN on pärast apellatsioonkaebuse rahuldamist kohtuvaidluse kaotanud ja komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb RNi kohtukulud jätta tema kanda ning mõista temalt välja komisjoni kohtukulud nii kohtuasjades F-104/15 ja T-442/17 RENV kui ka käesolevates apellatsioonimenetlustes kohtuasjas C-118/21 P. Kuna komisjoni ei ole seevastu nõudnud kohtukulude hüvitamist RNilt kohtuasjas T-695/16 P, tuleb kummagi poole kohtukulud selles kohtuasjas jätta nende endi kanda.
- 190 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 4 on sätestatud, et kui esimeses astmes menetlusse astuja ei ole ise apellatsioonkaebust esitanud, saab temalt apellatsioonimenetluse kohtukulud välja mõista üksnes juhul, kui ta on osalenud Euroopa Kohtu menetluse kirjalikus või suulises osas. Kui nimetatud pool osaleb menetluses, võib Euroopa Kohus jätta tema kohtukulud tema enda kanda.
- 191 Nende sätete kohaselt kannavad esimeses kohtuastmes menetlusse astunud parlament ja AIACE Internationale, kes osalesid Euroopa Kohtu menetluses, ise oma kohtukulud kõigis kohtuasjades, milles nad vastavalt esimeses kohtuastmes ja apellatsioonimenetluses osalesid, sealhulgas parlamendi puhul kohtuasjades F-104/15 ja T-695/16 P.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. detsembri 2020. aasta kohtuotsus VW vs. komisjon (T-243/18, ei avaldata, EU:T:2020:619), 16. detsembri 2020. aasta kohtuotsus BT vs. komisjon (T-315/19, ei avaldata, EU:T:2020:622) ja 16. detsembri 2020. aasta kohtuotsus RN vs. komisjon (T-442/17 RENV, EU:T:2020:618).**
- 2. Jätta VW hagi kohtuasjas T-243/18, BT hagi kohtuasjas T-315/19 ja RNi hagi kohtuasjas T-442/17 RENV rahuldamata.**
- 3. Jätta VW kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud nii kohtuasjas T-243/18 kui ka kohtuasjades C-116/21 P ja C-139/21 P.**
- 4. Jätta BT kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud nii kohtuasjas T-315/19 kui ka kohtuasjades C-117/21 P ja C-138/21 P.**
- 5. Jätta RNi kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud nii kohtuasjades F-104/15 ja T-442/17 RENV kui ka kohtuasjas C-118/21 P.**
- 6. Jätta Euroopa Komisjoni ja RNi kohtukulud kohtuasjas T-695/16 P nende endi kanda.**
- 7. Jätta Euroopa Parlamendi ja Association internationale des anciens de l'Union européenne'i (AIACE Internationale) kohtukulud nende endi kanda kõigis kohtuasjades, kus nad vastavalt astusid menetlusse esimeses kohtuastmes ja apellatsioonimenetluses, sealhulgas Euroopa Parlamendi puhul kohtuasjades F-104/15 ja T-695/16 P.**

Allkirjad